www.svoboda-news.com

РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
всі листи, мані-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. Дж., четвер 23-го вересня 1915. Ч. 112. VOL. XXIII. JERSEY CITY, N. J., Thursday, September 23, 1915. N. 112.

РОСІЙСЬКА АРМІЯ РОЗДІЛЕНА НА ТРИ ЧАСТИ.

Гінденбург окружає російську армію.

Новий наступ німецьких союзників на Сербію.

Болгарія стає по стороні Німеччини і Австрії.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

РОСІЙСЬКА АРМІЯ РОЗДІЛЕНА НА ТРИ ЧАСТИ.

БЕРЛІН, 21. вересня. — Урядово доносять, що російська армія є розділена на три части. Завдяки скорому маневрови армії Гінденбурга між Динабургом а Вильною удало ся розділити північну російську армію на дві части. Таксамо Макензонови пощастило ся перервати получене між російською армією на схід від Пінська а армією, яка оперує на Волини і в Галичині.

Три головні групи російських військ є отже тут:

Північна група, яка займає становища здовж ріки Дини, почавши від Балтійського моря (на захід від Риги), аж до Полоцка.

Середуща група, яка находить ся на лінії на полудне від Вильни аж до ріки Припети. Отсей російській групі грозить тепер небезпека окруження і знищення.

Полудневa група, яка оперує тепер на Волини, в східній Галичині і в Бесарабії.

Кожда з повисших груп є тепер одна від другої майже зовсім відтята і не може числити на помічі від другої.

НІМЕЧЧИНА УРОЧИСТО СЬВЯТКУЄ ВЕЛИКУ ПОБІДУ НА ПІВНОЧИ.

БЕРЛІН, 21. вересня. — Ціла Німеччина урочисто сьвяткує нову велику побіду Гінденбурга коло Вильни.

Воєнні знавці годять ся на се, що стратегія Гінденбурга дорівнала стратегії Молткого у війні з Францією в 1870 році.

З огляду на послідні великі успіхи союзних військ у війні з Росією виглядали на будучність представляють ся в дуже кориснім сьвітлі.

ЦІЛІЙ РОСІЙСЬКІЙ ЦЕНТРАЛЬНІЙ АРМІЇ ГРОЗИТЬ НЕБЕЗПЕКА ОКРУЖЕНЯ.

БЕРЛІН, 21. вересня. — Майор Мораг, німецький воєнний знавець, представляє осьтак теперішне положене на північнім воєнім терені:

„Російська армія в трикутнику Вильна, Мінск і Слонім находить ся у великій небезпеці. Російські війска, які в послідних кількадневних битвах потерпіли великі втрати в околиці Вильни, є так вичерпані на силах і так морально знищені, що вони ледви будуть зсилі перевести відворот цілої армії.

„Армія Айхгорна находить ся вже на задах російської армії, підчас коли армія князя Леопольда і армія Макензена зближають ся скоро від полудня, щоби зовсім відтяти відворот Москалів".

АРМІЯ КНЯЗЯ ЛЕОПОЛЬДА ЗАНЯЛА ЗЕЛІЗНИЧИЙ ШЛЯХ МІЖ ЛІДОЮ А БАРАНОВИЧАМИ.

БЕРЛІН, 21. вересня. — Головний німецький штаб доносить:

„Війска під командою князя Леопольда перейшли лінію Новогородок-Молчад-Острів і переслідують утікаючих Москалів дальше у східнім напрямі".

Місцевість Новогородок лежить вже на схід від зелізничого шляху Вильна-Ровно. Москалі втратили отже послідний зелізничий шлях, який ще їм служив до відвороту вільненської армії. Дальший відворот Москалів мусить тепер відбувати ся на звичайних дорогах і гостинцях.

НІМЦІ СТАРАЮТЬ СЯ ВІДТЯТИ 500.000 АРМІЮ МОСКАЛІВ.

ЛОНДОН, 20. вересня. — Силу російської армії коло Вильни оцінюють на 250.000 до 500.000 людий. Обставини, серед яких приходить ся їй перевести тепер відворот, є подібні до тих, які були після здобутя Варшави. Отсей відворот може перемінити ся в одну із найбільших битв, які відбули ся на східнім тереті війни.

Російська армія находить ся безперечно у великій небезпеці. Німецькі війска під командою Гінденбурга старають ся зовсім відтяти Москалям відворот, загрожуючи їх на задах через занятє головного зелізничого шляху.

Яка є властива ціль Гінденбурга, покищо не знати. Розходить ся о се, чи Гінденбург вже тепер замикає наставлену засідну, щоби зловити лише російську армію вильненську, чи він має намір посунути ся ще дальше на полудне через Мінск, щоби в сей спосіб загрозити і прочим російським арміям та змусити їх до рішаючої битви.

СТРАТИ МОСКАЛІВ НА ПІВНОЧИ ДУЖЕ ВЕЛИКІ.

ПЕТРОГРАД, 21. вересня. — Урядові вісти, які наспіли з поля битви, признають, що страти російської армії коло Вильни є дуже тяжкі. Значні відділи, які становили задні сторожі головної армії і крили її відворот, потерпіли дуже тяжкі втрати. В урядових звітах хвалить ся велику хоробрість російських військ, які з великим пожертвованєм били ся до послідного, щоби лише уможливити відворот головній армії.

ХТО СПРИЧИНИВ НОВУ ВЕЛИКУ НЕУДАЧУ МОСКАЛІВ НА ПІВНОЧИ?

ЛОНДОН, 21. вересня. — Після осуду воєнних знавців в Англії, як се доносить лондонська часопись „Таймс", причиною окруженя російської армії військами Гінденбурга була недавна зміна на становищи головного команданта російських військ. Російська армія під новою управою відступила від давної мудрої стратегії.

Цареви, яко теперішному головному командантови всіх російських військ, роблять закид, що Москалї, замісць дальше продовжати свій „правильний" відворот, непотрібно тратили час, ставляючи опір військам німецьких союзників. Через те дало ся лише німецьким генералам добру нагоду, яку вони зі всіми силами старають ся як найліпше використати.

Дальше говорить ся, що успіх, який осягнула німецька піхота, займаючи Вілейну і Молодечно, має далекосягле значінє, бо через те відтяли головний зелізничий шлях Молодечно-Мінск-Полоцк-Москва, на якім відбуває ся головна достава не лише для армії вильненської, але і для всіх російських армій, які стоять на лінії від Вильни до Припети.

НІМЦІ ЗДОБУЛИ НОВО-АЛЕКСАНДРОВСК. — 550 ПОЛОНЕНИХ МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН, 20. вересня. — В околиці Динабурга німецькі війска відносять щораз то більші успіхи, проганяючи Москалів в напрямі міста.

Звіт німецького головного штабу звучить:

„На полудневий схід від Динабурга німецькі війска здобули Ново-Александровск (25 кільометрів від Динабурга). Москалї уступають на цілій лінії в напрямі міста".

НІМЕЦЬКІ ГАРМАТИ ОСТРІЛЮЮТЬ ВЖЕ УКРІПЛЕНЯ ДИНАБУРГА.

ПЕТРОГРАД, 21. вересня. — Німецькі тяжкі гармати розпочали острілювати зовнішні укріпленя Динабурга. Рівночасно великі німецькі сили старають ся на цілій лінії між Ригою а Динабургом здобути всі переходи через ріку Дину. Між Фрідріхштадт а Динабургом удало ся Німцям при помочи понтонових мостів перейти на другий бік ріки Дини.

Над Дину прибули значні скріпленя з глибини Росії, щоби за всяку ціну здержати дальший наступ німецької армії. Дальші успіхи Німців на тій лінії мусїли би за собою потягнути втрату Риги і Динабурга.

—o—

В ГАЛИЧИНІ ПАНУЄ СПОКІЙ.

ВІДЕНЬ, 20. вересня. — Урядово доносять:

„На боєвій лінії в Галичині панує спокій".

Російська урядова телеграма подає, що в причини великої переваги німецьких та австрійських військ Москалї уступили на оборонну лінію над Серетом.

НА ЛІНІЇ ЛУЦК-ДУБНО МОСКАЛІ СТРАТИЛИ ПОНАД 1.000 В ПОЛОНЕНИХ.

ВІДЕНЬ, 20. вересня. — Урядові вісти міністерства війни звучать:

„На наші становища в околиці на схід від Луцка виконали російські війска кілька сильних нападів. Наші війска відбили всі ті напади з великими стратами для неприятеля.

„Також на лінії здовж ріки Ікви в околиці Кременця неприятель кинув великі сили і йому удало ся в кількох місцях перейти на другий бік ріки. Коли нашим військам надійшла поміч, Москалї мусїли уступити назад, полишаючи понад 1.000 в самих полонених. Завдяки цільному огневи артилерії страти Москалів були дуже тяжкі".

В РОСІЇ:

ОПОРОЖНЮВАНЄ КИЄВА ВІДБУВАЄТЬ СЯ ДАЛЬШЕ.

ПЕТРОГРАД, 20. вересня. — Часопись „Бержевия Ведомости" доносить, що директор полудново-західної зелізниці заявив, що дальше опорожненє Києва відбуває ся зовсім „правильно" та що число возів, потрібних до переведеня сеї задачі, є зовсім достаточне.

Повисша телеграма потверджує давнїйшу вість, яка доносила про опорожнюваннє Києва Москалями.

Чимраз частїйше доходять вісти, що українські землї стануть набарем теренов великих воєнних операцій.

ВЕЛИКІ СТРАЙКИ В МОСКВІ.

ПЕТРОГРАД, 21. вересня. — Градоначальник Москви оголосив відозву, взиваючи робітників до залишеня страйку і повороту до праці. В противнім разі, говорить ся у відозві, він буде приневолений ужити ся як найострійших средств.

Страйк, уладжений робітниками в Москві, стоїть в тісній лучности з відложенєм засідань державної думи.

НІМЕЧЧИНА І АВСТРІЯ ВИСИЛАЄ ЛІКАРІВ НА СИБІР.

БЕРЛІН, 21. вересня. — Німеччина і Австрія за згодою Росії вислала 25 лікарів і 50 жінок до пильнованя хорих на Сибіри, до таборів полонених Австрійців і Німців.

ВІЙНА ЗІ СЕРБІЄЮ:

СОЮЗНІ ВІЙСКА РОЗПОЧАЛИ ВОЄННУ АКЦІЮ ПРОТИ СЕРБІЇ.

БЕРЛІН, 21. вересня. — Урядові вісти з австрійської і німецької головної воєнної кватири доносять, що нині розпочала ся довго ожидана кампанія проти Сербії.

Урядовий рапорт звучить:

„Австрійські і німецькі гармати бомбардували нині сербські становища здовж 200 миль довгої боєвої лінії на полудне від ріки Дунаю, між устєм ріки Дріни і Морави".

Треба здогадувати ся, що німецькі союзники мають на цїли переломити сербську оборонну лінію. Однак в котрій місци наступить переломанє, сего ще не знати.

Коли німецьким союзникам буде розходити ся лиш о се, щоби отворити собі дорогу через Сербію до Болгарії, то переломанє наступить правдоподібно в північно-східній Сербії, де лише 30 миль ділить Болгарію від угорської границї.

25.000 АНГЛІЙЦІВ НА ПОМІЧ СЕРБІЇ.

ЛОНДОН, 21. вересня. — Армія, зложена з 25.000 англійських жовнірів, находить ся тепер в дорозї через Альбанію до Сербії. Отся армія опустила береги Англії ще перед тижнем. Англійське правительство зарядило отсю воєнну експедицію в як найбільшій тайнї.

—o—

БОЛГАРІЯ ПО СТОРОНІ НІМЕЧЧИНИ І АВСТРІЇ.

БЕРЛІН, 21. вересня. — Вісти про мобілїзацію в Болгарії викликали тут велику радість. Нема вже найменьшого сумніву, що Болгарія рішила ся станути по стороні Німеччини і її союзників.

З Лондону доносять, що Німеччина обіцяла Болгарії за оружну поміч відкати в посїданю цїлу Македонію.

Також ходить чутка, що і Румунія стане по стороні Німеччини, яко нагороду за се має Румунія одержати Бесарабію.

Становище Греції є покищо невияснене, хоч послідні урядові заяви грецького правительства вказують на се, що Греція залишує позістати і надальше нейтральною.

Сербське правительство проголосило в околицях зборів сербсько-болгарської границї воєнний стан. З ріжних жерел доносять, що в сербській армії находить ся богато англійських і французьких жовнірів, а перевісним артилерія має бути обслужене англійськи. Літаки обслугують переважно жовніри французькі.

БОЛГАРІЯ ОГОЛОСИЛА ЗАГАЛЬНУ МОБІЛІЗАЦІЮ.

ВАШІНҐТОН, 21. вересня. — Болгарське правительство оголосило нині загальну мобілїзацію всіх військових сил.

Отсю вість одержав болгарський посол Панаретов від свого правительства.

100.000 БОЛГАРСЬКОГО ВІЙСКА НАД ГРАНИЦЕЮ СЕРБІЇ.

АТЕНИ, 21. вересня. — З достовірних жерел доносять, що 100.000 болгарських жовнірів стоїть над сербською границею, ожидаючи кождої хвилї приказу розпочати воєнну акцію.

Ходить чутка, що болгарські війска вже переступили границю Сербії, однак доси нема на се ще жадного урядового потвердженя.

50.000 МАКЕДОНЦІВ ЗГОЛОСИЛО СЯ ДО СЛУЖБИ В БОЛГАРСЬКІМ ВІЙСКУ.

СОФІЯ, 21. вересня. — Число Македонців, які дотепер зголосили ся до служби в болгарськім війску, виносить около 50.000.

На болгарських зелїзницях здержано часово рух для приватних осіб з приводу оголошеня мобілїзації і перевожения війск та воєнних матеріялів.

ВІЙНА НА МОРИ:

НІМЕЦЬКА ПІДВОДНА ЛОДКА ЗАТОПИЛА ВЕЛИКИЙ АНГЛІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

ЛОНДОН, 21. вересня. — Німецька підводна лодка затопила англійський транспортовий корабель о містості 15.000 тон коло острова Крети. Корабель находив ся в дорозї з Єгипту до Дорданелів.

НАСЛІДНИК АВСТРІЙСЬКОГО АМБАСАДОРА Д-РА ДУМБИ.

БЕРЛІН, 21. вересня. — З Відня доносять, що наслїдником утуплаючого австрійського амбасадора д-ра Думби буде іменований Каєтан Мерей фон Капош-Мере, бувший австрійський амбасадор в Італії.

РОДИМЦІ СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗА! СКЛИКУЙТЕ ВІЧА В СПРАВІ ВОЄННОЇ ЗАВЕРУХИ! ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ!

Ширіть „Цьвітну", українську газету для дітий! Старайте ся, щоби вона була в кождій українській хаті! Кожда українська дитина повинна читати „Цьвітну"!

Передплата виносить:
В Америці 75 цент.
За границею $1.00.
Поодиноке число 10 цент.

Замовленя адресувати:
Ukrainian National Association,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
Published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Established 1893.
JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:
In United States:
$2.00 per year
$1.00 per 6 months
0.75 per 3 months
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:
$3.00 per year
$1.50 per 6 months
$1.00 per 3 months
Single copy 3 cents.

ПЕРЕДПЛАТА:
В Злучених Державах:
на рік $2.00
на пів року $1.00
на 3 місяці 0.75
В містї Jersey City, до Канади і других країн:
на рік $3.00
на пів року $1.50
на 3 місяці $1.00
Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї мони-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висилаю чимсдеяя належить долучити мони-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATED NEWSPAPERS LABEL FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS

За всї оголошення поміщувані в „Свободі" редакция не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

При всяких нагодах: на вічах, на зборах, при роботї, на забавах, на весїлях, хрестинах і т. д. памятаймо про жертви теперішної війни у нашім рідним краю та вбираймо як найбільше жертв на ту сьвяту ціль народну!

НЕПОРОЗУМІНЯ В ОСНОВАХ. *)

I. Угруповане Українців і способи обєднаня.

Від якогось часу філядельфійска „Америка" і пітсбурський „Русин" почали напасливу і деколи крайно нетолерантну кампанію против скликаня Українського Сойму; сї часописи називають сю акцію розбиванєм народної єдности, а я в їх осьвітленю виходжу як найбільший шкідник народної справи в Америці. Сї напади стають чимраз нагальнїйші і коли так дальше пійде, то вони перейдуть границї національної солїдарности, а се може принести нашій народній справі необчислену шкоду вже в найблизшій будучности. Нашу дїяльність слїдять тепер дуже пильно як наші полїтичні прихильники так перелївсім наші противники. Коротко, ми виставлені тепер прямо на позорище. І тому кождий наш крок в полїтицї є для нашої справи незвичайно важний: додатний або відємний.

Виходячи з того становища, уважаю всяку часописну полєміку за небезпечну і я думав, що непорозуміня дадуть ся полагодити дорогою приватних конференцій та переписки. Міжтим бачу, що ся одиноко вказана дорога не допроваджує до нічого і я — против своєї волї — мушу основно обговорити властивий підклад сих непорозумінь, Яко оптиміст не хочу закидати противній сторонї злоби, але хочу припускати, що тут заходять непорозуміня щодо основ народної полїтики.

Кождий з нас годить ся на се, що „не пора в рідну хату вносити роздор"; навпаки, нам треба як найбільшої координації всїх народних сил. Ся засада є в нас твердженєм, на котре не треба доказу. Розходить ся тепер о способи, якими ми можемо осягнути сю єдність, хочби лише на сей надзвичайний час.

З гори треба зазначити, що осягненє єдности в нас є надзвичайно тяжке. Причина в тім, що наші еміґранти виростали в старім краю цїлі столїтя під иншими впливами. Гнет московський в Росії, гнет польський в Галичинї і гнет мадярський на Угорщинї вирив на кождій части нашого народа зовсїм окреме пятно, ба навіть є ріжницї в мові; особливо нарічє угорських Українцїв дуже ріжнить ся від галицького або полтавського. З тими великими ріжницями приїхали Українцї зі всїх трех частий наших земель до Америки і тут осїли побіч себе. Кождий в теорії признає, що мимо тих ріжниць ми можемо всї злучити ся, але погляди на способи злуки є діяметрально противні, якраз ізза тих великих ріжниць.

Приглянмо ся наперед поодиноким групам наших еміґрантів.

Українцї, що походять з Австрії (з Галичини і Буковини), мають вже наскрізь вироблений національний сьвітогляд, мають понятє про партійне житє, і до певної міри розумють ся вже і на добиранню практичних способів в національній полїтицї. Між Буковинцями і Галичанами слїдно ще часом спори на теми релїґійні, але сї спори не відрають вже ніякої ролї в полїтицї.

Українцї з Угорщини („Угро-Русини") — се наша пята Ахіллї. Інтелїґенція, хоч і має високе образованє, перенята мадярською державною ідеєю, признасть ся до „руськости" в тім, що признає потребу знаня „угро-руської" мови для зносин з простим народом. Щойно останними часами зрозуміли деякі угро-руські інтелїґенти, що самостійний розвій угро-руського народа не мусить бути небезпечний мадярській державній ідеї і вони почали зближати ся до народу. Натомісць сам угро-руський нарід — сї сіри маси — має одинокий духовий ідеал, а се грецько-католицьку церков. Поза потребы релїґійні їх сьвітогляд ще не сягає, хоч, треба признати, що останними лїтами проявив ся досить сильний рух на шкільнім полї.

Російські Українцї, що виросли під царським ярмом, мають одно бажанє: скинути се ярмо. Хоч в них жиє ще козацька традиція, то сї свободолюбні змаганя кристалїзують ся між більш осьвіченими верствами в тім, щоби виборати собі свободу в Росії. А що ся неволя тяжить і на всїх російських народах, тож вони мріють про якусь спільну акцію всїх народів проти царського режіму. І під тим зглядом вони є до певної міри доктринерами-інтернаціоналами. Се навіть зовсїм зрозуміле з їх точки погляду. Колиж їм пояснити справу утвореня самостійної вільної України, то ся ідея в них легко приймаєть ся і дорогою спільної виміни гадок ми можемо легко порозуміти ся, як се виказують факти. Щодо справ релїґійних, хоч вони православні, уважають сю релїґію за полїційну експозитуру царського уряду і тому їх „доктринерство" доходить до сього, що кожда релїґія є подібна до російської державної релїґії. В сього користає дехто і закидає російським Українцям „анархізм" і инші „ізми", але не в науковім, а у вульгарнім значіню.

Бачимо, що між тими трома групами Українцїв є дуже великі противенства, бо з одної сторони лише церковно-релїґійна ідеольоґія (угорські Українцї), а з другої сторони цїлковите нехтуванє релїґії (російські Українцї). Що по одній і другій стороні є богато виїмків, се не дасть ся заперечити. По серединї стоять австрійські Українцї, які вже вміють ті противенства лагодити. Практичні полїтики не сьміють не добачувати сих крайних противностей і їх ігнорувати. Якраз треба їх узглядняти і з ними числити ся, коли обєднане має мати вигляди на будучність.

Тепер приглянмо ся, що спільного мають всї ті ґрупи? В засадї всї три ґрупи мають спільну мову, мимо ріжниць в говорах.

Попри мову мають поодинокі ґрупи ще більше спільних інтересів. І так австрійські (передвсїм галицькі Українцї, бо Буковинцїв в Америцї дуже мало) і угорські Українцї мають спільну грецько-католицьку церков, яка вважаєть ся за нашу національну церков. Спільна українська лїтература ще не промостила собі шляху на угорську Русь, бо лише деякі виїмки з творів наших письменників друкують ся в угорських часописах (пр. Лис Микита і Франка і деякі другі). Назва „Українцї", „український" там чужа, а навіть деякі угро-руські священики вважають українство за анархізм в тім вульгарнім значіню. Отже попри мову лишеть ся нам спільність церкви, яка тут в Америцї називаєть ся грецько-руською церквою. І нїхто не може заперечити, що власне ся грецько-руська церков може і повинна відограти дуже важну ролю у зближеню галицьких і угорських Українцїв. Коли би грецько-руський епископ поставив собі за цїль занятї ся виключно церковною грецько-руською полїтикою, коли би упорядкував пенсиональні справи, коли би з однаковою щирістю відносив ся до обох тих ґруп, як угорської так і галицької, без тїни підозріня о супремацію Галичан над Угорщанами або засаду „дївіде ет імперо" (дїли і роджаєш), то в дуже короткім часї, протягом якого десятка-лїт можна би перевести орґанїзацію церковно-народнїх шкіл, в яких виховували би ся дїти в релїґійно-народнім дусї, і поволи, через зближенє одних і других і приязне особисте пожитє, вдало би ся це переломити упереджене угорських Русинів, що галицькі Українцї хочуть їм позабирати їх маєтки, хочуть їм зрабувати їх назву „Русини", „руський", а галицькі Українцї грецько-католики не потребували би навіть резиґнувати з назви „український", бо назва „руський" вже містить ся в назві церкви: грецько-руська. Одинокий епископ може перевести се зближенє, коли буде добра воля, щирість і працї. І сей епископ, котрий се зближенє переведе, буде міг сам про се сказати: „Я здвигнув собі памятник тривалїйший від криці".

Одначе вірні грецько-католицької церкви повинні мати в національно-полїтичній працї зовсїм вільну руку робити се, що вважають за відповідне.

Инакше стоїть справа у відношеню галицьких Українцїв до російських. Тих не лучить спільність релїґії, противно, під впливом антикатолицької аґітації в Росії, богато з них мимоволї задивляєть ся на грецько-католицку церков так, як деякі угро-руські інтелїґенти дивлять ся на Українцїв (про що я висше згадував). І тому в поступованю з ними треба виймати навіть підозріня, неначе би їм накидувала ся якусь релїґійно-національну програму. Зате ми маємо з російськими Українцями богато спільних інтересів: цїлковита спільність мови, лїтература і спільне змаганє увільнити Україну з царського ярма. Їх інтернаціональне доктринерство щезає дуже скоро, як про се пересьвідчили ся нюйорські Українцї хочби лише на останнім вічу в справі протесту против арештованя проф. Грушевського.

Так отже зближенє між угорськими і галицькими Українцями дасть ся перепровадити через грецько-руську церков і її церковно-полїтичну орґанїзацію „Американську Руську Раду", яка має запевнений в статутї грецько-католицький характер, а зближенє між австрійськими і російськими Українцями можливе лише на чисто національнім ґрунтї, при помочи сьвітської української орґанїзації, від котрої анї Українцї грекокатолики, анї українське духовенство не мають причини усувати ся.

Др. С. Демидчук.

*) Др. Семен Демидчук дав нам до поміщеня цїлька своїх статей, в яких обговорює на основі своїх поживень при своїй народній працї підчас теперішного свого побуту у Злучених Державах, — відносини серед американських Українцїв. Др. Семен Демидчук поставив собі за мету представити стан порозуміня і непорозуміня між українськими таборами в останнім часї, в яких він або делеґат галицьких Українцїв брав також участь. Притім висказує там свої погляди на ті непорозуміня й непорозуміня та подає висновки і вказівки.

До такого висьвітленя недорозвиту полїтично-суспільних відносин на американській Українї безперечно прикладаю велику вагу, бо воно при добрій волї дасть, згідно його дальших чинників, може дати велику прислугу та довести до бажаної цїли. Може вносити спірні справи на чисту воду і виказати шляхи до розумних або бодай до проносимих того, що деякими кругами в виносф.

Безперечно, що погляди в статях д-ра С. Демидчука, від яких він самий відмовуєть ся і за які бере на себе одвічальність, є його особистими поглядами, на які виказ розкидає кожи виновні і в ідеєсті гуртки за дещо з великими застереженнями. — Редакция „Свободи".

ВІЧА В СПРАВІ ВІЛЬНОЇ УКРАЇНИ

відбудуть ся:

1) **В суботу, дня 25. вересня** о год. 4. по полудни в Турн Год, 622 Брідж стр. **в Голїйон, Масс.**

2) **В недїлю дня 26. вересня**, о год. 2.30 по пол. в гали під ч. 730 Вашінґтон стр. **в Бостон, Масс.**

Реферує др. С. Демидчук.

ДАР ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦЇВ.

(На ранених і вдови та сироти по убитих.)

18. Пітсбурґ, Па. Тут вже неволяна горстка жидрих Українцїв із Кросгоївт і Дежкова (повіт Рогатин), та — на жаль — відколи зачала ся та нещаслива війна, від тої роботи йде дуже лихо. Читаю посїдне число „Свободи" і знаходжу там рубрику: „Дар для Українських Січових Стрільцїв". Дуже мене се утїшило, що і я буду міг виртвартати дещо для тих наших борців. Було тут в нашій громадї одно весїлє, але без музики і співів — сумне й жалїбне, бо панна молода дістала щойно з дому вість, що в Прїдніх селї була велика битва, а відтак тої битви погибла її мама і старша сестра. На тім сумнім весїлю, а відтак в недїлю поміж своїми кращими зібрав я ось-такі жертви: Дмитро Іванців, Никола Іванців, Іван Ковальський і Ганка Воси по $2.00; Матвійко Дяк і Олекса Черепацький по $1.50; Олекса Іванців, Дмитро Іванців (син О.), Фень Рожнів, Іван Рожнів, Василь Вишинський, Никола Гринишин, Петро Перегінець, Василь Кривошиєн, Іван Вєзіє, Петро Вєзіє, Роман Келіз, Павло Лехович, Іван Катерина, Андрусь Дражній, Іван Брежк, Олекса Панахидів, Петро Берера, Олекса Гретуч, Василь Тимків, Марко Фентуш, Ганка Дитрич, Ганка Василюк, Анастазія Маєрська, Каська Гутин, Михайло Дерпяк, Антін Гук і Андрусь Слободян по $1.00; Никола Кривошиєн, Іван Андрусїв, Петро Андрусїв, Іван Ковальський, Іван Пшенчик, Фень Перегінець, Василь Лаєтовський, Іван Стеліна, Іван Ґалчич, Атанасій Фецуков, Іван Самчишин, Іван Бурчак, Николи Курас, Іван Полоник, Петро Наконечний, Лука Спаєнин, Максим Радько, Михайло Хамуз і Гриць Подолюк по 50 цнт. Ніз. Федусяк, Яким Федусяк, Семен Бурин і Марія Гереґа по 25 цнт. Разом $48.50. За пересилку зазначено 20 цнт. — Остає $46.30

Всїм жертводавцям складаю щиру подяку і остаю з поважанєм, Дмитро Іванців.

19. Стамфорд, Конн. Панна А. Сенинська зібрала в недїлю 19. с. м. на товариських сходинах з Українським Народним Клюбі (гроші прислав п. Іван Кантанович) $3.05

20. Ст. Бенїфес Кальдер, Мин., Кан. А. Загарийчук жертвував $1.00

Сума оголошена в сїм числї „Свободи" виносить $52.35.
Оголошено в ч. 111 „Свободи" $101.02.

ЗАГАЛЬНА КВОТА $153.37

ЖЕРТВИ

НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

Прислали дальше:

561. Бантінґ, Мд. Хвальна Редакция „Свободи"! В кождім числї вашої часописи читаємо вказки тих щирих людий, котрі присилають дїтям на Фонд визволеня України. Ми також по хотїйнїйшому Бога посьвятимо з чекано хвилї, щоби і нас хтось до того закликав, бо тревіло би всїх наших громадян в Америцї з якось про-вою п. Мирона Гундича гарно вилали. А такі співи є притягаючим моментом для усяких манїфестацій і тому порадно було би, аби всюди наші люди сим користували ся, розумість ся, маючи на увазї, аби хори співували ся як найкрасше та приносили честь українському імени.

Похвали Американцїв безперечно для нас підхлїбні, хоч знаємо, як ще далеко до того, аби вони нас знали. Досьи дуже мало знають вони не то про нас але загалом про славянский сьвіт. Се треба богато і богато працї вложити на се, аби проломити сей кордон незнаня в Америцї. Для нас се потрібне, коли хочемо з'єднати собі американську публичну опінїю для нашої справи, а крім того треба знати, що голос Америки має чимале значінє в анґлїйскім сьвітї взагалї.

* * *

Перейдемо ще раз коротко хід вічa.

Вже вечером коло 7-ої години зачали коло будинку „Купер Юнїон" сходити ся громадно вічевики. Всї після американського звичаю вставляли ся радом по двох, щоби за порядком входити до галї. О годинї чверть на 8-му отворено галю і відразу вона майже цїлком заповнила ся. До зачатку вічa було щетри чверти години і сей час використано на продаванє емблємів з портретом проф М. Грушевського та українських книжок в нашій й анґлїйській мові.

Коло 8-ої години вже всї місця сидженя були заняті і богато нових гостий мусїло стояти.

Скоро по 8-ій годинї отворено вічe.

Наперед відспівав хор під управою **п. М. Гундича** українсько-американський гимн „Далека ти а близка нам, кохана вічнимо!"

Опісля отворив вічe іменем скликуючого комітету **п. С. Ялбовський**, фінансовий секретар У. Н. Союза, привітною промовою по українськи й анґлїйськи та предложив вічу президіо, а саме: п. Я. В. Гартмана, професора нюйоркської колеґії на предсїдателя, а п. М. Угорчака і п. Ю. Луцева на місце предсїдателїв та п. Куїловського і п. Яремчука на секретарів вічa.

Відтак виголосив довший реферат по анґлїйськи про український нарід і його історію **п. Я. В. Гартман**. Викладач референта був гарний і приступний для всїх, що знають анґлїйську мову. Зокрема був він цікавий для американських гостий, для яких богато річий, сказаних п. Гартманом, було новостю. Імя п. Гартмана знане вже ширшій нашій публицї з його недавних перекладів українських публікацій на анґлїйську мову. На вічу було нам мило почути його слова, з яких було видно, як щиро цікавить ся п. Гартман нашою історією і додею від найдавнїйших до найновійших часів.

По промові проф. Гартмана, яку вічe нагороджено рясними оплесками, промовляв по московськи **п. Агарйов**, редактор московської поступової газети „Новий Мір" з Ню Йорку.

Хоч може більшість слухачів мало розуміла його промову, то всетаки головну її суть поняла, що видно було з грімких оплесків цїлої авдиторії, якими вона раз-враз переривала слова бесїдника. П. Агарйов говорив про долю і боротьбу поневолених народів в Росії, про варварське панованє російського поліцийного уряду і цареславного синода та про непередавні права свободолюбної України до самостійности. Бесїдник промовляв так палко і щиро, що запалив серця усїх присутних і дійсно заслужив собі на те сердечне признанє, яке йому слухачі виявили.

Потім зголосив ся до слова гість споміж публики **п. Сеф**, американський журналїст, родом з російської України. Промовляв він в оборонї прав російських Українцїв. Промову виголосив по анґлїйськи, а часть по московськи.

Бесїда п. Сефа була горяча, а притім дотепна і викликувала нераз загальні вибухи радости. Бесїдник немилосердно критикував Москалїв за утїнтанє Українцїв, подаючи чимало прикладів, в яких нераз було доволї дотепу. Дотепи були звернені на адресу Москалїв, або „кацапів", як він казав, котрі не хотять признати української мови, тому, що то буцїмто „хлопська мова", хоч хлопської мови нема на цїлім сьвітї.

Слїдуючі бесїдники говорили вкінци по українськи.

П. М. Байдюк, наш земляк з російської України, виголосив довшу красну бесїду про поневолене російською Україну, яке тягнеть ся і стеленуєть ся від 1654-ого року, від того нещасного року в нашій історії, коли то славний гетьман України Богдан Зиновій Хмельницький ізза непримиренних годинних об-

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $22.145.37.

ВЕЛИКЕ УКРАЇНСЬКЕ ВІЧЕ В НЮ ЙОРКУ.

В суботу, дня 18. с. м. вечером, як ми вже згадували в попереднім числї „Свободи", відбуло ся в Ню Йорку, в „Купер Юнїон Гол" (при 8-ій улицї) **велике українське вічe для запротестованя против увязненя і засланя на Сибір російським урядом Михайла Грушевського, славного українського історика, професора львівського унїверситету.**

Вічe було заповіджене вже кілька тижнїв наперед у „Свободї", а в чужих нюйоркських ґазетах була згадка щойно в останнім часї. Та мимо того велика галя, в якій є місць до сидженя около 4.000, була битком набита. Не лише були заняті всї місця до сидженя на галї і на естрадї, але також богато ще вічевиків мусїло стояти. З уваги на те можна сьміло сказати, що **на вічу було до пять тисяч учасників.**

Була се величава **українська манїфестація** в метрополї Злучених Держав. Вона показала нам, що ми маємо в Ню Йорку й околиця силу; що при добрій аґітації **можемо здобути ся на ще більшу манїфестацію!**

На сїм останнім вічу були майже самі Українцї. Чужинцїв було зникаюче число. Про се могли переконати ся ті, що мали нагоду перед вічем переходити ся по цїлій галї, де чули скрізь лише українську мову, а видно се було і з того, як всї учасники вічa майже без виїмки співали українські національні гимни. Ясна річ, що тут в Америцї чужинцї не мають змоги привчити ся співати наші національні гимни і не можна припускати, аби вони співали. Ті дві обставини потверджують, що суботнїшна манїфестація була дійсно **українською** і се повинно бути для нас заохоткою до уладжуваня на будуче таких українських полїтичних манїфестацій ще на більшу скалю.

Зазначимо ще, що Американцям, як вони запевняли комітетових, наше вічe дуже подобало ся, своїм поважним настроєм і спокоєм, що — як вони казали — є рідкостю на таких великих вічах в Америцї. Подобало ся їм також, що у нас є добрі бесїдники. „Хоч смісту їх промов не розуміємо — казали вони, — але з виголошуваня їх бачимо, що се дуже добрі бесїдники; у нас ті, що кінчать школи красномовности, так не потрафлять говорити!"

Крім того також дуже їм подобав ся й український спів. Деякі Американцї говорили, що українська пісня їм більше припала до вподоби ніж італійська. Наші народні гимни подобали ся їм також. „Є в них і краса і сила" — говорили вони.

Треба признати, що співи „Українського Хору" Ню Йорку під управою

ЗАГАЛЬНА КВОТА $153.37

ставив рішив ся на злуку з Московщиною, не надіючи ся, що та злука свобідної країни перемінить ся в ярмо невольнє. Бесідник кінчив свої слова висловом надії, що сьвіт культурний і свободолюбний не повинен прикладати своєї руки до поневоленя великого українського народа, але навпаки до того, щоби привернути йому волю.

Публика нагородила бесідника грімкими оплесками.

Дальше зголосив ся до слова **др. Семен Демидчук**, делеґат Загальної Української Ради з Відня. Промова його була глубоко обдумана і високопатріотична. Бесідник грімким словом і сильним арґументом зворушив вічевиків, котрі безвинно засипали його оплесками.

П. Демидчук говорив про 260-літну визвольну боротьбу російських Українців. „260-літна неволи нашої вітчини під Росією — говорив бесідник — є рівночасно 260-літною боротьбою за волю, є 260-літною визвольною боротьбою!" Бесідник перейшов по черзі боротьбу, яку підіймали українські гетьмани від Богдана Хмельницького аж до Кирила Розумовського. Відтак згадав про нинішну боротьбу, яка вже була не чисто політичною боротьбою, але йшла в парі з духовим відродженєм Українців яко самостійної нації. Ся боротьба тривала аж до нині і нині також вона не спинила ся і не спинить ся поки не осягне своєї цїли, поки народ той, що тільки посьвячує для здобутя свободи, її не здобуде і не стане вольним господарем на своїй рідній землї.

Відтак промовляли ще надпрограмово п. Омелян Ревюк і п. Мирослав Січинський.

П. Омелян Ревюк у своїй рішій і ядерній бесїдї представив переслїдуванє релїґії в Росії. В Росії признано царське православє державною релїґією і вона має не лише свободу але і панованє в цїлій державі, натомісць всї инші релїґії там тяжко переслїдують ся. Бесідник вказав на се особливо тому, щоби представити, якою варварською державою є теперішна Росія. Переслїдуванє народностий—говорив бесідник—се ще, на жаль, не перевело ся і в культурних державах, але переслїдуванє релїґії належить там до минувшини. Щось подібне можливе лише в Росії. Нема там ще навіть свободи совісти, того найпростійшого права чоловіка. І се слїд — кінчив бесідник — піднести, коли говорить ся про Росію, про ту тюрму народів, про ту державу, яка доптанєм найпростійших прав людських приносить сором Европі.

Бесїду п. Ревюка витано горячим аплявзом.

Опісля забрав слово **п. Мирослав Січинський.** По появі його на естраді ціла галя загреміла бурею оплесків, які довший час не втихали.

По вступленю промовив п. Січинський короткими словами про **увязненє російськими властями підчас нагоди на Галичину митрополита графа Андрія Шептицького та вивезенє його в глибину Росії.**

Бесідник зазначив, що при нагоді протесту проти увязненя і вивезеня професора Грушевського віче повинно також піднести протест проти другого такого насильства теперішної урядової Росії, а саме проти увязненя й арештованя митрополита Шептицького.

„Сей акт — говорив бесідник — безперечно був звереннєм проти цїлого українського народа. Митрополита Шептицького уважено яко голову греко-католицької церкви, якої Росія не приймає, і яко українського патріота, яко одного з провідників того українського руху, який Росія хоче знищити, вважаючи його небезпечним для своїх стремлїнь до сотворення „одного русского народа".

„Всї з нас знають, — говорив дальше бесідник — що митрополит Шептицький терпить за українську справу, за справу нашу, тож нашим обовязком є перед сьвітом сказати своє слово протесту проти насильства царської Росії, доконаного на тім українськім патріотї. Українці на вільній земли Вашінґтона не повинні лишити нагоди, щоби і се московське насильство не наштитувати, щоби піднести свій грімкий голос протесту перед широкою публичною опінією!"

„Сї короткі слова п. Січинського нагороджено також рясними оплесками.

Яко останний з бесідників промовляв **п. Осип Заплатинський** про те, чому робітники вважають виконуванє поневолених народів своєю справою. Бесідник у своїй промові приступно обговорив сю тему, виказуючи, що освобожденє народів є питанєм демократії, яке розвязує також робітниче питанє. Промова п. Заплатинського, виголошена красномовно і горячо, з'єднала собі загальне признанє, яке було видно з грімких оплесків слухачів.

Решта промов, які були в програмі віча, між иншими пані Луців, мусїли, на жаль, ізза недостачі часу відпасти (вже була вільна тільки до години 11.45).

Вкінци **п. С. Ядловський** прочитав по українськи й анґлійськи резолюції, які однодушно принято.

Ті резолюції звучать:

Віче українців в Ню Йорку в „Кюпер Юнїон" з дня 18. вересня 1915. р.:

1) Пятнує царський уряд за гнетенє народів в Росії, зосібна за гнет народа українського.

2) Пятнує царський уряд за переслїдуванє недержавних релїґій.

3) Протестує проти арештованя і вивезеня царським урядом на Сибір професора львівського університету і провідника українського національного руху Михайла Грушевського.

4) Протестує проти арештованя і вивезеня в глибину Росії царським урядом митрополита грецько-католицької церкви в Галичині графа Андрія Шептицького.

По принятю резолюцій віче закінчило ся відспіванєм народних гимнів: „Ще не вмерла Україна" і „Не пора". Гимни співав хор і ціла публика стоячи. Зазначимо, що хор співав також кілька разів українські народні пісні підчас малих перерв межи промовами поодиноких бесідників. За кождим разом хор вивазав ся як найкрасше, за що належить ся признанє дірігентови п. Гундичови.

* * *

На останок зазначимо, що почин до віча дало найборське товариство **„Нова Україна"**, якого членами є лише самі російські Українці. Опісля се товариство запросило до співучасти у приготовленю віча 29 українських товариств з Ню Йорку і Бруклина і разом з ними приготовило його та уладило.

КИТЬ — ПРЕДМЕТОМ НЕДАЛЕКИХ ВОЄННИХ ОПЕРАЦІЙ НІМЕЦЬКИХ СОЮЗНИКІВ.

Під повисшим заголовком оголосив звісний анґлійський воєнний кореспондент і знавець Ґедрій Белок артикул, в якім обговорює загальне положенє на воєнним терені в Росії.

Відворот російських військ, який відбуваєть ся здовж лінї, котра чимраз більше і більше розширяєть ся, не буде міг задержати вже довше вигляду одноцільної, безперервної лінії. Теперішна довга боєва лінія мусить розділити ся на поодинокі лінії, відповідно до поодиноких груп армій. Дальший відворот буде відбувати ся на ріжних лініях, причім кожда група армій буде становити цїлість і кожда група буде вести дальшу воєнну акцію майже зовсім самостійно.

Однак такі воєнні операції можуть бути безпечними лише до певних границь з огляду на се, що кожда така група мусить бути готова на можливу конечність в даній хвилї співділати також разом з прочими групами.

Найперше мусимо мати на увазі, що дальші воєнні операції німецьких союзників мусять з конечности бути так переведені, щоби вони мали політичне значінє. Літо зближаєть ся вже до кінця. Минули чотири місяці без осягненя якоїсь рішаючої побіди. Великі вправді страти потерпіли Москалі, але не меньше тяжкі страти потерпіли також Німці і Австрійці.

Число російських полевих гармат, здобутих німецькими союзниками, — які є доказом неудачі і пораженя — є зовсім незначне. Натомісць тяжкі гармати, які німецькі союзники здобули в російських кріпостях, становлять дуже поважну воєнну добичу і утруднять Москалям у великій мірі ведене дальшої воєнної акції з тої причини, що запотребоване тяжких гармат в російській армії в дуже велике. Однак ріжниця щодо сили війска обох воюючих сторін не у'лягла великій зміні.

Беручи все те під розвагу, показуєть ся, що для Німців і їх союзників заходить чимраз більша конечність положити натиск на політичну сторону, то значить, що німецькі союзники мусять загрозити безпосереднє самій Росії, не Польщі, і то в такий спосіб, щоби Росію змусити до заключеня мира.

Дальший наступ німецьких союзників може мати на цїли дальше занятанє земель або, що є більше правдоподібним, наступ буде звереннєм на головні осередки російської держави.

Столиця Росії Петроград є віддалена від теперішної боєвої лінії в Курляндії около 300 миль; давна столиця Росії Москва є віддалена від Пінска понад 500 миль; столиця полевої Росії Київ є віддалена около 300 миль.

Загальне положенє на сходнім так і на західнім терені війни дає наглядні докази, що німецькі союзники розпічнуть наступ на Київ із слїдуючих причин:

1. Осіння дорога року надасть ся лїпше на веденє кампанії в полудневій части Росії, ніж в центрі або на півночи.

2. Віддаленє від Києва не є більше як віддаленє від Петрограду, а о половину меньше ніж віддаленє від Москви. Дороги, які ведуть до Києва, є добрі і земля тверда, підчас коли похід на Петроград є зависимий лише від одного зелїзничого шляху, який іде через дуже багнисті і лїсисті околиці.

3. Наступ на полудневу Росію просить Москалям позбавленєм їх найголовнїйшого нерела амуніції і прочих засобів, бо він буде мати на цїли також здобутнє Одеси.

4. Загалом беручи, наступ на полудневу часть Росії може принести під ту пору більші користи ніж на якимнебудь иншім фронті. Ся часть Росії є найгустїйше залюднена, а її населенє в першій мірі відносить ся більше прихильно до німецької справи.

ВІЧА В СПРАВІ ВІЛЬНОЇ УКРАЇНИ.

XXII.

ГАРТФОРД, КОНН.

В недїлю дня 12. вересня с. р. о годині 7-ій вечером відбуло ся тут віче в справі самостійної України. Віче устроєно заходом місцевих українських товариств. Віче отворив п. Д. Ярдан і покликав на предсїдателя п. Т. Курка, котрий знова покликав на секретарів пп. І. Скочиляса і В. Кузьмака. Відтак п. Курко, попросивши предсїдателїв місцевих Товариств, щоби заняли місця на естраді, виголосив коротку але зворушуючу промову, в якій пояснив присутним ціль віча і попросив шановну публику, щоби підчас реферату заховувала ся як найспокійнїйше. До голосу прийшов **др. Демидчук**, котрий у своїй гарній півторагодинній промові пояснив наперед справу і причини теперішної европейської війни, відтак згадав про Січових Стрільців, котрі також не лишились позаду, а пійшли добровільно в боєві ряди з борьбі за завзято та проливають свою кров з нашим відвічним ворогом, з Росією. Ся боротьба наших Січових Стрільців може нам принести великий боєвий, а навіть самостійну Україну. Згадав також про український нарід у Злучених Державах і в Канаді і зарочував усїх до як найчисленнїйшого устроюваня безпартійних віч. На кінци візвав нарід до зложеня жертв на Фонд визволеня України, бо ще не було такої важної хвилї як тепер, в котрій міг могли би прислужитись нашим братам і сестрам в рідним краю, що потерпіли в теперішній великій сьвітовій війні. Висказуючи надію на лїпшу будучнину українського народу, Вп. др. С. Демидчук закінчив свою промову, яку присутні нагородили грімкими оплесками.

По промові д-ра Демидчука приступлено до збираня жертв. Збіркою заняли ся дд.: М. Денис, Х. Наутольник, М. Кравець і пані А. Антонів. Жертвували слїдуючі особи: Д. Ярдан, В. Кузьмак, А. Ярдан, Кирило Ґвіздь, Кость Ґвіздь, Я. Ґвіздь, О. Курко, П. Кравець, С. Шикула, В. Селецький, С. Гісь, Марія Кравець, М. Мельник, І. Скочиляс, А. Маслоха і инші, які не подали своїх імен, по $1.00; дрібними датками $24.51. Разом зібрано на віча $42.51. По вічу жертвував місцевий парох о. Р. Залітач $5.00. Загальна сума $47.51. Розходи віча виносили $19.51. Чистий дохід з віча був $28.00. З попереднього віча було $10.18. — Разом $38.18. Всїм Вп. жертводавцям, що причинили ся до побільшеня Фонду визволеня України, складаємо щире спасибіг.

Відтак відбув ся вокально-декляматорський концерт з отсею програмою: 1) „Не завинем", декл. С. Винневський; 2) „Не пора", хор мішаний; 3) „Вокреслим Україну", декл. пані А. Антонів; 4) „І молила ся я", соло — панна М. Денис; 5) „Слова вічнии до синів", декл. К. Ґвіздь; 6) „Помарніть наші доля", соло С. Винневський; 7) „Розрита могила", декл. М. Кравець; 8) „Так за тихим за Дунаєм" хор мішаний; 9) „Родимий краю", соло — пані А. Антонів; 10) „Молитва", декл. панна Х. Наутольник; 11) „Ще не вмерла Україна", хор мішаний. Декляматори і співаки вивязали ся як найкрасше, за що їх винагороджено гучними оплесками.

По сім концерті предсїдатель Й. О. Курко зложив щиру подяку Вп. д-рови С. Демидчукови і всїм присутним, що так численно прибули на віче, а зокрема подякував нашому дяку-учителеви п. В. Вулькови за його труди.

І. Скочиляс і В. Кузьмак, секретарі віча.

ВІД ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА.

Згідно з § 58-мим статута У. Н. Союза повідомляєть ся всїх Гол. Урядників У. Н. Союза, що

РІЧНЕ ЗАСІДАНЕ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

відбудеть ся в домі У. Н. Союза в Джерзи Сіти, Н. Дж., 83 Ґренд Стр., почавши дня 5. жовтня с. р.

На се засїданє обовязані явити ся всї Головні Урядники, означені параґрафом 55-тим статута У. Н. Союза.

Дня 5. жовтня, точно о год. 9-тій рано, відправить ся в гр.-кат. церкві на разі улиць Ґрін і Сусекс в Джерзи Сіти, Н. Дж. Службу Божу і панахиду за померших членів У. Н. Союза, а по богослуженю всї присутні урядники удадуть ся до дому У. Н. Союза, де відбудуть ся засїданє з слїдуючим денним порядком:

1. Отворенє засїданя гол. предсїдателем.
2. Звіт гол. предсїдателя.
3. „ заступника гол. предсїдателя.
4. „ заступниці гол. предсїдателя.
5. „ гол. ренордового секретаря.
6. „ гол. фінансового секретаря.
7. „ гол. касієра.
8. „ завідателя „Свободи".
9. „ „Просьвітної Комісії".
10. „ гол. контрольної комісії.
11. Дискусія над висше згаданими справозданями.
12. Звіт відвічального редактора „Свободи".
13. Звіт редактора „Просьвітної Комісії".
14. Дискусія над справозданями редакторів.
15. Ухвали для добра орґанізації і її членів.

Всї висше згадані Гол. Уряднини мають явити ся в означеній висше порі і в назначенім місци.

Дано в МиАду, Па., дня 14. вересня 1915.

Д. КАПІТУЛА,
гол. предс. У. Н. Союза.

ЩОДЕННА ПОТРЕБА.

Щоби бути здоровим, конечним є добре травленє жолудка і випорожнюванє цїлого орґанїзму. Коли лише занедбаємо се, так зараз наступують ріжні хвороби. Передівсім дістаємо затвердженє. Зробить се нас млявими, викличе біль голови, утрату апетиту, а навіть заворот голови. Язик стане білим, віддих неприємним, чути будемо несмак в устах. Повиннїсьмо зараз ужити Трінера Американського Еліксиру Гіркого Вина. На початок повинні ми взяти велику дозу на цїлком порожний жолудок. Таку дозу належить заживати аж до часу, коли травленє стане нормальним, а пізнїйше можна уживати по меньшій дозі до часу, аж стане цїлком непотрібним дальше уживанє. Ціна $1.00. До набутя в аптиках.

Jos. Triner,
1333—39 S. Ashland Ave.,
(Adv.) Chicago, Ill.

При пухлині, вивихненю і других випадкових болях, належить натирати болючі части Трінера Лініментом. То справить скору полекшу. Ціна 25 і 50 цент.; з пересилкою 35 і 60 цент.

ЗАМОВЛЯЙТЕ УКРАЇНСЬКІ ВІДЗНАКИ НА ПАМЯТКУ ТЕПЕРІШНОЇ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ВІЙНИ.

Накладом **Української Народної Ради в Америці**, з осідком в Джерзи Сіти, Н. Дж., появили ся осьтакі відзнаки для американських Українців на памятку теперішної европейської війни:

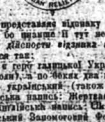

Ся відзнака представляє відзнаку лише в одній хорошій жовтій, бо оправа її тут не можна представити, але в дійсности відзнака є кольорова і представляє ся так:

По середині є герб галицької України (золотий лев на синім полю), а по боках два прапори: американський та український (також в кольорах), вгорі є українська надпись: Українська війна 1915, а під сьвоєю англійськи написе: Ukrainian Relief Fund (Українська Запомогова Фонд).

Відзнака призначена для кождого до грудий для кождого Українця і кождої Українки в Злучених Державах.

Одна відзнака коштує 25 цент., а коли орґанїзація або комітет замовлює більшу скількість, то платить за кожду штуку лише 3 ц. (на покрите коштів і пересилки); коли розпродасть відзнаки по 25 цент., то має решту вислати до У. Н. Ради на фонд визволеня України.

Замовленя і перепилку висилати на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL COUNCIL,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВЕЛИКА ОФЕРТА

Передплата часу з додатком Небо разом з 6 цінними кулями вартує 5 ц.

Цінна куля з передплатою часу вручається одному вартість

Одні і другі знижують на цінні предмети (Ця оферта кінчить ся 31 грудня 1915 р.)

P. Lorillard Co., Inc., New York — Est. 1760

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ДО КАЛЕНДАРЯ УКР. НАР. СОЮЗА НА 1916 РІК.

Календар У. Н. Союза, який розходить ся в кількадесять тисячах примірників, є найлїпшим середником до оголошувань поміж американськими Русинами. Хто має який бізнес, а залежить йому на тім, щоб про него знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошенє до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що накладе буде виносити 20.000 примірників. Ціла сторона, величини 34 кв. цалів коштує 18.00 дол. Місце на окладинках та спеціяльні сторони дорожше, після умови. Пів сторони коштує 10 дол.; чверть сторони 5.00 дол. Найменьше оголошенє може обіймати 1/8 часть сторони і коштує 3.00 дол. Хто хотів би в своїм оголошенію помістити також і фотоґрафію, чи то свою чи свого бізнесу, мусить прислати з цеї готову до друку кліше; коли ні, то поносить кошт виготовленя такої кліші з фотоґрафії, то значить, що його оголошенє буде о стільки дорожше коштувати, кілько виносить кошт виготовленя з фотоґрафії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить находити ся в редакції найдальше по день 10-го жовтня. Гроші за оголошеня належить посилати рівночасно. Оголошеня на кредит безусловно не будуть друковані ся.

З гори зазначуєть ся, що всякі оголошеня від фірм „лікарських", що то лічать листовно на сотки миль, дальше оголошеня покутних „банкирів" без урядової запорукн, та всї такі оголошеня, з яких на перший погляд пізнати, що вони суть обчислені на ошуканство легковірних, не можуть бути поміщені в календарі У. Н. Союза.

Адміністрація „Свободи".

Коли у Вашій місцевости нема Товариства чи Братства, що належить до У. Н. Союза, то постарайте ся таке Товариство чи Братство заложити і вписати до У. Н. Союза. По інформації пишіть на адресу:

Ukrainian National Association,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?

А може Ваші знакомі потребують? Ми вишлемо Вам даром.

Пишіть на адресу:

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ПОКЛИК ДО УКРАЇНЦІВ В НЮ ЙОРКУ.

Отсим подаєть ся відома українського загалу в Ню Йорку, що дня 18. вересня 1915 р. зістало основане нове Товариство під назвою „Народна Поміч". Мета сего Товариства обіймає ся в тім Мірею під числом 134 Іст 7-ма улиця в Ню Йорку, Н. Й. на чортер вибрано слїдуючий уряд: Николай Франчук, предс.; Антін Рольський, заст. предс.; Мафтей Ставачинський, секр.; Юрко Дуней, заст. секр.; Павло Прус, кас.; Іван Гнатарюк, заст. кас.; Дмитро Квасник, трустіс; Олекса Дутковський і Василь Букатчук, контрольори; Гнат Боєльш і Макарій Миронюк, дозорці дверих; Войтко Лучків, Ілько Фалюса, Михайло Деревний, Николай Лелит, Василь Василевич і Стефан Сільський, радні; Петро Федик і Стефан Николин, хорунжі, Мафтей Скварчук, дверник.

Дорогі Родимці! Наше Товариство „Народна Поміч" є товариством безпечним, котре виплачує відмори членам. Наше Товариство належить до найбільші і найсильнїйшої орґанїзації в Америці: Українського Народного Союза. Наше Товариство буде займати ся просьвітними і політичними справами. Длятого, хто хоче обезпечити свою родину на случай смерти, хто хоче обезпечити себе на случай слабости або його нещасти, хто почуває себе Українцем, сином великої Вітчини Неньки-України, — хай вступає до нашого Товариства „Народна Поміч" в Ню Йорку, Н. Й.

Нових членів приймаємо на кождім мітінґу, котрі будуть відбувати ся після ухвали Товариства в кожду третю суботу по першім в тім Місяци під числом 134 Е. 7 стр., Ню Йорк, Н. Й.

За Уряд Товариства: Николай Франчук, предс.; Павло Прус, кас.; Мафтей Ставачинський, секр., 420 Е. 19 St., New York, N. Y.

Українські Січові Стрільці.

РОСІЙСЬКИЙ ВОЄННИЙ СУД.

(ВІД ВЛАСНОГО ВОЄННОГО КОРЕСПОНДЕНТА).

(Право передруку застерігає собі автор).

Се було в тім часі, як московські війска залили були майже цілу Галичину і господарили в ній як у себе дома.

Я сидів уже шестий тиждень в тернопільській тюрмі та дожидав суду.

Наконець слідство скінчило ся.

Нас двох, то є мене і малого Івана Ратицького, чотирнайцятьлітного хлопця, покликали перед російського офіцира, командата „разведчиков" (російських шпигунів). Сей офіцир казав нас скувати ланцухами до купи, прикликав трох жандармів і разом з офіцером відвели нас двох на зелізничий дворець. Офіцир ішов на переді, два жандарми по боках, а один позаду.

— Що буде з нами? — поспитав я того офіцира. — Куди нас везете?

— Ви поїдете до Станиславова і там **станете перед воєнним полевим судом 30-го корпусу російської армії.**

По дорозі уложив я собі плян, як маю втікати від сих жандармів. Я хотів заїхати близко Станиславова і аж там втікати, бо в тих околицях маю богато знакомих, у котрих міг би легко скрити ся. Ми повинні були приїхати в ночи до Станиславова — і се було дуже корисне для утечі. Я хотів попросити ся на двір, зайти до виходка, скоренько заперти і защіпити за собою двері, станути одною ногою на кльозет, другою на отворене вікно — і вискочити підчас їзди з поїзду.

Але се не вдало ся, бо ми чекали в Галичи на поїзд до Станиславова аж до рана і всіли до товарового воза з закратованими вікнами, а крім того жандарми засунули двері від нашого воза.

Я видів, як Москалі вели з нами слідство і з того був певний, що мене засудять на смерть. Длятого постановив утікати за всяку ціну.

Поводи висунув руку з кайданів і держав ланцух в руці. Тоді попросив ся на двір і жандарм відсунув двері. Мені давало ся, що жандарми не уважають на мене. Тож я пустив з руки ланцух і вискочив з поїзду. Не встиг ще й одного кроку ступити, як за мною вискочив старший жандарм та впер ся мені в плечі і весь налягав на мене. Я бачив, що нічого не вдію і добровільно вернув ся назад до воза.

Ті жандарми, що мене стерегли, нічого мені не робили за те, що я втікав, тільки скаржили ся, що як би я був утік, то вони всі були би пішли на смерть.

Якийсь инший російський жандарм зі східним лицем хотів мене вдарити, але як я крикнув на него, то він відступив.

Нас обох скували до купи ланцюгами так сильно, що малий Ратицький стогнав цілу дорогу.

Ми приїхали до Станиславова і зайшли до команданта 30-го корпусу.

Від него повели нас жандарми і два російські офіцири до російської військової тюрми, тобто до, котра давнійше була і тепер є австрійською військовою тюрмою. Вона стоїть при перехресттю улиці Тисьменицької і Камінського.

Мене заперли самого одного окремо від Ратицького. З вікна своєї одиночки бачив я робітню каміняра, що виковує хрести і памятники на кладовище. Дальше видно було станиславівський цвинтар.

Годували нас досить добре, як на тюремні відносини. Зрана чай і салдатського хліба до схоту; на обід приносили салдат гречану кашу зі шкварками, черпав її рукою та накладав на ту дошку, на котрій я спав у ночи. Крім того приносив у брудній блаславій цінгенцій путні (коновці) росіл з кавалком мяса. На вечеру давали хліб і чай.

Я був убраний як селянин. Спав у кожусі і кожушку на голій дошці.

В тюремних дверях є отвори, щоби той, хто сторожить, все міг поглянути, що робить арештований. Салдати мали приказ дуже мене пильнувати. Тож скільки разів я глянув на двері, все стрічав ся з вялевим в мене зором вартового-салдата. Найгірше було вечерами і в ночи. Коли я не спав, все відчував на собі пристальний погляд салдата. В ночи зчаста будили мене вартові, що зміняли ся що 2 години і притім сильно стукали прикладами (кольбами) крісів до підлоги.

Цілий час придумував я, в який спосіб маю утікати. Здаєть ся, що про се думає кождий у тюрмі. Про волю співаєть ся в у російській пісні каторжників, яку я вивчив ся в Тернополи:

„За решоткой я думаю,
Как на свободу выйду".

Другого дня мого побуту в станиславівській тюрмі прийшов до моєї одиночки високий російський жандарм, що колись давнійше був мене арештував в Станиславові. Тоді засудили мене і вели з суду до команданта Станиславова. Сперед його брами утік я від кубанського козака, що провадив мене. Він стріляв за мною кілька разів, але не вцілив.

Жандарм зачав зі мною дуже приязну розмову, щоби довідати ся, хто мене переховував, як я втік від того козака, і хто мене перебрав за селянина. (Давнійше ходив я в мундурі ученика реальної школи). Та я не дурний сповідати ся російському жандармови і добрих людий пхати у біду. Я сказав, що як втік від козака, то ночував по лісах, а убране селянське вкрав.

— А тепер ви хочете ще втікати? — запитав жандарм.

— Я тепер хорий, бо перестудив ся, ночуючи по лісах. Мені тепер нічого не хочеть ся, все мені одно. І втікати не хочеть ся.

— Ну, бачите, від „русскіх" (Москалів) не втічеш! Злапали вас!

І жандарм пійшов.

Третого дня пополудни прийшов російський офіцир з пятьма салдатами, щоби запровадити перед суд нас двох скованих хлопців, одного 14-літного і мене 19-літного.

Офіцир обізвав ся до мене:

— От, який з тебе „русскій" (Москаль)! Ми прийшли тебе і усіх вас освободити, а ти таке робиш, що прийдеть ся наложити головою!

Я тільки поспитав, куди нас поведуть.

— На суд. Перед **полевий воєнний суд 30-го корпусу!** — відповів офіцир.

Нас обох звязали до купи ременем. Кругом обступили нас, крім того салдати з крісами і з багнетами, наложеними на цівки крісів.

Офіцир приказав салдатам:

— Як би котрий з них пустив ся втікати, то сейчас стріляйте!

Я постановив утікати аж з поворотом зі суду і то в такім разі, як мене засудять на смерть. Я придумав, як має відбути ся втеча. Як би мене засудили на смерть, то тоді кожда утеча добра. Бо як би мене застрілили підчас утечі, то знекую те, що заощаджу собі кілька передсмертних годин. А як би ранили, то взяли би до лічниці, підлічили, і відти я певно втік би. А може, якраз вдати ся — і я втечу здоровий.

Довго нас водили по Станиславові, бо не знали, де приміщений суд. Вкінци привели до камениці, де містив ся 2-гий участок поліційний. (Там було передтим австрійське староство). На першім поверсі радив російський воєнний суд.

Ми ждали довго в коридорі, поки зібрали ся судії. Наперед прийшов православний піп військовий зі своїми знарядами.

Аж о 6-тій годині вечером, дня 4. мая 1915. р. почали нас обох судити. Салдати ввели нас до салі, де вже був зібраний суд. При довгім столі сиділи з трох боків судії, а з четвертого поставлено нас двох. Сидів піп при столі і шість російських офіцирів-судіїв. Командант 30-того корпусу був предсідателем. Між судіями був також один полковник російських козаків, мабуть Українець, старенький сивий дідусь з бистрими очима, орлиним носом та довгими сивими козацькими вусами.

Предсідатель встав і прочитав нам **акт обжалования.** Там було написано, що я, В. З., „мазепінський січовий стрелок" (то значить Український Січовий Стрілець) „віноват" воєнного шпіонства. Такий самий закид зроблено також Іванови Ратицькому.

— Чи маєте що сказати на свою оборону? — звернув ся предсідатель до мене.

— Так є. І то богато! Передівсім, що я не є „разведчік" ані шпіон. В салдатськім убраню дістав я приказ висадити у воздух зелізну дорогу. Се не є ніяка шпіонажа. Я не був ніколи звідуном. Козаки перехопили мій „пірокеліп" (вибуховий матеріял, екразіт) та мої леґітимації недалеко Осмолоди, коло клявзи Берлянки в калуськім повіті. Я сам утік.

— Чому ви по тій утечі сиділиєв Галичині?

— Бо я не виповнив приказу і тому не сьмів вертати до своїх.

— Чому ви ішли з Ратицьким?

— Бо не знав дороги і не міг дістати ся до дому. Вишитувати дорогу невигідно, бо через те звертаєть ся на себе увагу.

— Що ви сказали Ратицькому, беручи його зі собою?

— Я наняв його на службу. Сказав, що у нас є велике газдівство, а мій батько пійшов на війну і нема кому робити на поли.

— Ви дали йому які гроші?

— Так. Двайцять корон. (При Ратицькім знайшли Москалі 20 корон і я знав про се).

— Відки дістали ви гроші?

— Я мав їх ще з того часу, як вибрав ся на війну. З дому дістав.

— Прекрасно. А скажіть мені ще, длячого вн. „мазепінскі січові стрелкі" (Українські Січові Стрільці) боєте ся проти Росії? Таже Австрія нічого вам не дала, українського університету у Львові не маєте, Поляки вас утискають, Жиди вас їдять...

— **Але Росія не признає нас навіть нацією,** — кажу я. — Поляки дістають від Росії автономію, а нас в Росії переслідують, називаючи Малоросами, а нашу мову „малорусским наречієм". Наша мова заборонена в публичнім житю, наше друковане слово терпить найбільші утиски, наші товариства розвязують, цілий наш рух уважаєть ся протизаконним в Росії. А тепер з української части Галичини вивозять наших найлішних людий на Сибір. Москалі заборонили друкувати щонебудь по українськи під загрозою тяжких кар, порозвязували тисячі наших товариств, закрили майже всі наші склепи, хочуть змосковщити навіть нашу народну школу. Ми боремо ся за освободжене України.

Як я се говорив, козацький полковник дивив ся розіскреними очима цілий час пильно на мене та уважно слухав.

Предсідатель перейшов до переслуханя Івана Ратицького.

— Що ти скажеш, хлопче, на свою оборону?

— Я нічого не можу сказати, бо я нічого не знаю. Ми ішли разом і нас — не знаю, чому — увязнили.

— Ти чому ішов з ним? — спитав предсідатель Ратицького, позуючи пальцем на мене.

— Я найнив ся у них на службу.

— Відки у тебе взялося 20 корон?

— Вони мені заплатили наперед, аби я не бояв ся іти з ними, аби знав, що вони мені заплатять, не обшахрують.

Тепер звернув ся предсідатель до салдата:

— **Поклич сьвідка!**

Я немало здивував ся, який тут може бути сьвідок. Дивлю ся, приходить той російський офіцир, Поляк, командант російських шпіонів („разведчиков"), що провадив слідство проти нас.

Його заприсягли. Говорив по московськи слова присяги і поцілував православний хрест.

Потім зізнав, що я приказав єм йому до шпіонажі в користь Австрії.

— Як ви думаєте, чи Ратицький знав докладно про цілу справу, чи ні? — спитав предсідатель сьвідка.

— На мою думку — знав усе.

Сьвідок вийшов.

Предсідатель спитав, чи я маю що замітити до зізнань сьвідка.

Я сейчас заперечив зміст його зізнань та повторив усе, що говорив на слідстві, то значить, переповів те, що казав тепер на суді.

— Чи Ратицький знав про вашу справу?

— Ні. Я не говорив йому нічого про те все, бо він був би бояв ся іти зі мною.

Предсідатель замкнув поступоване доказове в нашім військово-карнім процесі. Нас вивели на коридор, а в салі почала ся тайна нарада судів над приговором.

Нарада була дуже довга і бурлива. Тривала яких дві години.

Часом судії так голосно кричали в дискусії, що аж на коридор було чути. Якийсь голос кричав в мою оборону: „Він не діставав гроший!" А хтось инший говорив проти мене: „Присяга офіцира!"

І знова підняв ся голос, прихильний мені:

— Він робив з патріотизму!

А на те хтось другий крикнув:

— Але той патріотизм ми мусимо вважати державною зрадою!

Ще довго щось голосно говорили; аж наконець утишило ся.

Один із салдатів, що стерегли нас, замітив у голос:

— От тепер жите зі смертю важить ся.

Вийшов якийсь прибічник команданта корпуса і переходячи попри нас, сказав до салдатів:

— Нічого їм не зроблять!

Наконець покликали нас назад до салі, щоби оголосити нам **вирок.**

Усі судії повставали.

Предсідатель став читати:

В імени його величества царя признасть ся В. З., австрійського підданого, котрий зі своїми товаришами видавав Австрії розположене російських військ в Галичині, винним воєнного шпіонства і засуджуєть ся на утрату усіх прав та на **каторжні роботи до одного года".**

Я здивував ся і питаю:

— На один год? (На один рік?).

А предсідатель поясню:

— „До одного года" — значить: **на ціле житє, аж до смерти.**

І дальше читає вирок:

— Австрійського підданого, Івана Ратицького, признасть ся винним воєнного шпіонства і засуджуєть ся на утрату всіх прав та на десять літ тюрми.

Було вже десь пів до 10. години в ночи, як нас вивели.

За нами йшов якийсь грубий офіцир і кликнув:

— А зважіть їх добре, аби не повтікали!

Я був дуже радий, що мене не засудили на смерть, бо знов, що мушу колись втічи.

Я підпівував собі цілу дорогу, як нас звязаних вели салдати темними улицями Станиславова до понурої тюрми.

На основі оповідання Українського Січового Стрільця, В. З., написав

Ростислав Заклинський.

У Камянці, 17. серпня 1915.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!

Заходом Українського Товариства

ПОДІЛЬСЬКА СІЧ В НЮ ЙОРКУ

відограє

в суботу, дня 25-го вересня 1915 р. в „Arlington Hall", 19-23 St. Marks Pl. E. 8th Street,

представлене

ВЕСЕЛІ ПОЛТАВЦІ

комедія в трох діях зі співами і танцями Я. П. Мирославського.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Возьний Тетерявський ..... а. Ілліщук
Виборний рудий Манюгоненко ..... Е. Жуковський
Терешка, вдова ..... Е. Шуплат
Наталка, її дочка ..... М. Кукуленко
Петро, чоловік Наталки ..... І. Хмільник
Микола, їх родич ..... І. Бук
Карпенчиха, вдова ..... Е. Мазуркевич
Галя, її дочка ..... М. Давидів
Іван, рабой салдат ..... І. Хан
Кашы, сторчак ..... А. Пилипчук

Музики, хлопці і дівчата.

Річ діє ся на Україні, в Полтавщині.

Режисер: А. Пеліщук. Музика: Е. Смолинського

Початок о год. 8 вечером.

ЦІНИ МІСЦЬ: І-рядні по 75 цент.; ІІ-рядні по 50 цент. ІІІ-рядні і стоячі по 35 цент.

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ БАЛЬ.

Родинці! Приходіть численно в сей вечер, а певно не пожалуєте, позаяк ся штука буде перший раз на сталатися на американській земли.

Половина чистого доходу призначена для бідних і сиріт потерпілих через війну в Галичині.

ПОЗІР, УКРАЇНЦІ В КОГУС, Н. Й.!

ЗАХОДОМ ТОВ. „БАНДУРИСТ"

відограє

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 26. ВЕРЕСНЯ 1915 Р.

в Шкільній гали при Ontario St., Cohoes, N. Y.

„ЗАМРАЧЕНИЙ СВІТ"

образ драматичний з житя нашого народа, на чотири дії зі співами. Написав М. Курбеса.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Микола, мол. читальник ..... п. Микита Виконавець
Панько Перкач, війт ..... п. Теодор Купчевич
Левко Дучак, присяжний ..... п. Петро Роніцький
Настя, війтиха ..... п-на Анна Нечимко
Олена, вдова ..... п-на Анна Ковальчик
Марійка, її донька ..... п-на Броніслава Купчевич
Степан, війтів син ..... п. Микола Жмурко
Семен, парубок ..... п. Михайло Мадзуля
Гнат, парубок ..... п. Гринько Гончарик
Дмитро, парубок ..... п. Іван Ковальчик
Софійка, дівчина ..... п-на Катерина Турянська
Жінка ..... п-на Стефанія Продан
Жандарм ..... п. Петро Ніцот
Шльомко, арендар ..... п. Михайло Мадзуля
Чоловік І-ий і пар. І-ий ..... п. Микола Пиво
Чоловік ІІ-ий і пар. ІІ-ий ..... п. Михайло Лобода
Дівчина І-ша ..... п-на Марія Козюковська
Дівчина ІІ-га ..... п-на Марія Ніцольа
Дівчина ІІІ-та ..... п-на Текля Рутка

Початок точно о год. 7-ій вечер.

Ся штука є дуже красна і поучаюча, тому просить ся Родинців, особливо з околиці, не лишити сей нагоди, а принити подивитись, тимбільше, що ся штука в нашій околици доперва перший раз буде відограна в Когусі і всі богато доброго научитесь і насьміяєте доволі.

За знамените відогране сей штуки ручить

КОМІТЕТ.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!

З НАГОДИ БЛАГОСЛОВЕНЯ ПРАПОРІВ

Товариства „Запорожська Січ"

в Лонг Айленд Сіти, Н. Й.

відбуде ся

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ

ПОЛУЧЕНИЙ З ФЕСТИНОМ

В СУБОТУ, ДНЯ 25. ВЕРЕСНЯ, 1915

в COURT SQUARE HALL,

250 Jackson Ave., Long Island City, N. Y.

Посьвячене довершить о. В. Лотович з Бруклина, Н. Й.
Посьвячене прапорів відбуде ся точно о год. 7.30 вечер.

ПРОГРАМА КОНЦЕРТУ:

1. Вступне слово ..... о. В. Лотович
2. Вільнорушні вправи ..... школяці Січовики
3. „Не згасайте ясні зорі", В. Матюк ..... хор бруклинского Бояна
4. „До живих і мертвих", декламація .... п. І. Рябак
5. „Думи мої", Тарасьнянський ..... подвійні хори
6. „Бють пороги", декламація ..... п-на М. Гречин
7. „Квіти мої", І. Воробкевич ..... хор мішаний
8. „На Тарасовій могилі" ..... п. В. Гасій
9. „Ой чого ти почервіяв", І. Воробкевич ..... подвійні хори
10. „Розрита могила", декламація .... п-на Ф. Селецька
11. а) „Ревуть по морю"; б) „Закувала та сива зазуля" ..... мужеский хор
12. Могила Тараса Шевченка, виконає .. п. Ю. Павчак
13. Згадочні промови ..... д-р С. Демидчук
14. а) „Для України живем", б) „Ще не вмерла" ..... хор бруклинского Бояна

Хор під управою дириґентяна ВОЛОДИМИРА КАСЬКОВА.

Музика: п. ГРИГОРІЯ СЛОБОДЗЯНА.

ПО КОНЦЕРТІ БАЛЬ ДО РАНА.

ВСТУП 50 і 35 цент.

Високоповажані Родинці в Лонг Айленд і околиці! Сим маємо честь запросити всі сьвідомі українські загали на наше так народне діло як посьвячене прапорів товариства, а паралом і концерт, котрий відбуде ся в честь генія Тараса Шевченка. Кождий Українець, котрому тілько серце дає сповнувати любов українську, обовязаний в охоті взяти участь в тім так народнім ділі. Також запрошуємо всі славні Тов. та Братства з околиці. По потрученю коштів весь дохід призначуєть ся для бідних вдів і сиріт в старім краю.

За добре уряджене концерту і веселу забаву ручить

КОМІТЕТ.

ПОЗІР, УКРАЇНЦІ В ЮРСЕЙ СІТИ, Н. Й.!

ЗАХОДОМ ТОВ. „ЗАПОРОЖЕЦЬ"

відограє

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 26. ВЕРЕСНЯ 1915 Р.

в Шкільній гали при Ontario St., Cohoes, N. Y.

„ЗАМРАЧЕНИЙ СВІТ"

образ драматичний з житя нашого народа, на чотири дії зі співами. Написав М. Курбеса.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Микола, мол. читальник ..... п. Микита Виконавець
Панько Перкач, війт ..... п. Теодор Купчевич
Левко Дучак, присяжний ..... п. Петро Роніцький
Настя, війтиха ..... п-на Анна Нечимко
Олена, вдова ..... п-на Анна Ковальчик
Марійка, її донька ..... п-на Броніслава Купчевич
Степан, війтів син ..... п. Микола Жмурко
Семен, парубок ..... п. Михайло Мадзуля
Гнат, парубок ..... п. Гринько Гончарик
Дмитро, парубок ..... п. Іван Ковальчик
Софійка, дівчина ..... п-на Катерина Турянська
Жінка ..... п-на Стефанія Продан
Жандарм ..... п. Петро Ніцот
Шльомко, арендар ..... п. Михайло Мадзуля
Чоловік І-ий і пар. І-ий ..... п. Микола Пиво
Чоловік ІІ-ий і пар. ІІ-ий ..... п. Михайло Лобода
Дівчина І-ша ..... п-на Марія Козюковська
Дівчина ІІ-га ..... п-на Марія Ніцольа
Дівчина ІІІ-та ..... п-на Текля Рутка

Початок точно о год. 7-ій вечер.

Ся штука є дуже красна і поучаюча, тому просить ся Родинців, особливо з околиці, не лишити сей нагоди, а принити подивитись, тимбільше, що ся штука в нашій околици доперва перший раз буде відограна в Когусі і всі богато доброго научитесь і насьміяєте доволі.

За знамените відогране сей штуки ручить

КОМІТЕТ.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!

З НАГОДИ БЛАГОСЛОВЕНЯ ПРАПОРІВ

Товариства „Запорожська Січ"

в Лонг Айленд Сіти, Н. Й.

відбуде ся

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ

ПОЛУЧЕНИЙ З ФЕСТИНОМ

В СУБОТУ, ДНЯ 25. ВЕРЕСНЯ, 1915

в COURT SQUARE HALL,

250 Jackson Ave., Long Island City, N. Y.

Посьвячене довершить о. В. Лотович з Бруклина, Н. Й.
Посьвячене прапорів відбуде ся точно о год. 7.30 вечер.

ПРОГРАМА КОНЦЕРТУ:

1. Вступне слово ..... о. В. Лотович
2. Вільнорушні вправи ..... школяці Січовики
3. „Не згасайте ясні зорі", В. Матюк ..... хор бруклинского Бояна
4. „До живих і мертвих", декламація .... п. І. Рябак
5. „Думи мої", Тарасьнянський ..... подвійні хори
6. „Бють пороги", декламація ..... п-на М. Гречин
7. „Квіти мої", І. Воробкевич ..... хор мішаний
8. „На Тарасовій могилі" ..... п. В. Гасій
9. „Ой чого ти почервіяв", І. Воробкевич ..... подвійні хори
10. „Розрита могила", декламація .... п-на Ф. Селецька
11. а) „Ревуть по морю"; б) „Закувала та сива зазуля" ..... мужеский хор
12. Могила Тараса Шевченка, виконає .. п. Ю. Павчак
13. Згадочні промови ..... д-р С. Демидчук
14. а) „Для України живем", б) „Ще не вмерла" ..... хор бруклинского Бояна

Хор під управою дириґентяна ВОЛОДИМИРА КАСЬКОВА.

Музика: п. ГРИГОРІЯ СЛОБОДЗЯНА.

ПО КОНЦЕРТІ БАЛЬ ДО РАНА.

ВСТУП 50 і 35 цент.

Високоповажані Родинці в Лонг Айленд і околиці! Сим маємо честь запросити всі сьвідомі українські загали на наше так народне діло як посьвячене прапорів товариства, а паралом і концерт, котрий відбуде ся в честь генія Тараса Шевченка. Кождий Українець, котрому тілько серце дає сповнувати любов українську, обовязаний в охоті взяти участь в тім так народнім ділі. Також запрошуємо всі славні Тов. та Братства з околиці. По потрученю коштів весь дохід призначуєть ся для бідних вдів і сиріт в старім краю.

За добре уряджене концерту і веселу забаву ручить

КОМІТЕТ.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!

З НАГОДИ БЛАГОСЛОВЕНЯ ПРАПОРІВ

Товариства „Запорожська Січ"

в Лонг Айленд Сіти, Н. Й.

відбуде ся

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ

ПОЛУЧЕНИЙ З ФЕСТИНОМ

В СУБОТУ, ДНЯ 25. ВЕРЕСНЯ, 1915

в COURT SQUARE HALL,

250 Jackson Ave., Long Island City, N. Y.

Посьвячене довершить о. В. Лотович з Бруклина, Н. Й.
Посьвячене прапорів відбуде ся точно о год. 7.30 вечер.

ПРОГРАМА КОНЦЕРТУ:

1. Вступне слово ..... о. В. Лотович
2. Вільнорушні вправи ..... школяці Січовики
3. „Не згасайте ясні зорі", В. Матюк ..... хор бруклинского Бояна
4. „До живих і мертвих", декламація .... п. І. Рябак
5. „Думи мої", Тарасьнянський ..... подвійні хори
6. „Бють пороги", декламація ..... п-на М. Гречин
7. „Квіти мої", І. Воробкевич ..... хор мішаний
8. „На Тарасовій могилі" ..... п. В. Гасій
9. „Ой чого ти почервіяв", І. Воробкевич ..... подвійні хори
10. „Розрита могила", декламація .... п-на Ф. Селецька
11. а) „Ревуть по морю"; б) „Закувала та сива зазуля" ..... мужеский хор
12. Могила Тараса Шевченка, виконає .. п. Ю. Павчак
13. Згадочні промови ..... д-р С. Демидчук
14. а) „Для України живем", б) „Ще не вмерла" ..... хор бруклинского Бояна

Хор під управою дириґентяна ВОЛОДИМИРА КАСЬКОВА.

Музика: п. ГРИГОРІЯ СЛОБОДЗЯНА.

ПО КОНЦЕРТІ БАЛЬ ДО РАНА.

ВСТУП 50 і 35 цент.

Високоповажані Родинці в Лонг Айленд і околиці! Сим маємо честь запросити всі сьвідомі українські загали на наше так народне діло як посьвячене прапорів товариства, а паралом і концерт, котрий відбуде ся в честь генія Тараса Шевченка. Кождий Українець, котрому тілько серце дає сповнувати любов українську, обовязаний в охоті взяти участь в тім так народнім ділі. Також запрошуємо всі славні Тов. та Братства з околиці. По потрученю коштів весь дохід призначуєть ся для бідних вдів і сиріт в старім краю.

За добре уряджене концерту і веселу забаву ручить

КОМІТЕТ.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ В ЛОНГ ІСЛЕНД СІТИ, Н. Й.!

ЗАХОДОМ ТОВ. „ЛЕСЯ УКРАЇНКА"

відограє

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 26. ВЕРЕСНЯ 1915 Р.

в Шкільній гали при Ontario St., Cohoes, N. Y.

„ЗАМРАЧЕНИЙ СВІТ"

образ драматичний з житя нашого народа, на чотири дії зі співами. Написав М. Курбеса.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Микола, мол. читальник ..... п. Микита Виконавець
Панько Перкач, війт ..... п. Теодор Купчевич
Левко Дучак, присяжний ..... п. Петро Роніцький
Настя, війтиха ..... п-на Анна Нечимко
Олена, вдова ..... п-на Анна Ковальчик
Марійка, її донька ..... п-на Броніслава Купчевич
Степан, війтів син ..... п. Микола Жмурко
Семен, парубок ..... п. Михайло Мадзуля
Гнат, парубок ..... п. Гринько Гончарик
Дмитро, парубок ..... п. Іван Ковальчик
Софійка, дівчина ..... п-на Катерина Турянська
Жінка ..... п-на Стефанія Продан
Жандарм ..... п. Петро Ніцот
Шльомко, арендар ..... п. Михайло Мадзуля
Чоловік І-ий і пар. І-ий ..... п. Микола Пиво
Чоловік ІІ-ий і пар. ІІ-ий ..... п. Михайло Лобода
Дівчина І-ша ..... п-на Марія Козюковська
Дівчина ІІ-га ..... п-на Марія Ніцольа
Дівчина ІІІ-та ..... п-на Текля Рутка

Початок точно о год. 7-ій вечер.

Ся штука є дуже красна і поучаюча, тому просить ся Родинців, особливо з околиці, не лишити сей нагоди, а принити подивитись, тимбільше, що ся штука в нашій околици доперва перший раз буде відограна в Когусі і всі богато доброго научитесь і насьміяєте доволі.

За знамените відогране сей штуки ручить

КОМІТЕТ.

ПОЗІР, УКРАЇНЦІ В БОСТОН І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!

В НЕДІЛЮ, 26. ВЕРЕСНЯ 1915 Р.

відбуде ся

в гали під ч. 730 Washington Str., Boston, Mass.

о годині 2.30 пополудни

ВЕЛИКЕ УКРАЇНСЬКЕ ВІЧЕ

в справі самостійної України і несення помочи нашим рідним братям у нашій рідній земли, котрі потерпіли через клятого ворога Москаля. На тім вічу буде реферувати наш дорогий гість др. Семен Демидчук, делеґат Заг. Укр. Ради з Відня.

Длятого просимо всіх Родинців з Галичини, Буковини і російської України, як один явити ся на таке величаве наше народне сьвята.

112 **ВІЧЕВИЙ КОМІТЕТ**

ПОЗІР, УКРАЇНСЬКЕ ЖІНОЦТВО В НЮАРК І ОКОЛИЦІ!

В неділю, дня 26. вересня (септембра) 1915 р.

відбуде ся (друге з ряду)

ВЕЛИКЕ ЖІНОЧЕ ВІЧЕ

в „Prospect Hall", при South Orange Avenue, cor. Broome St., Newark, N. J.

На вічу реферувати будуть бесідниці позаміснені, як також бесідниці в польській і англійській мові.

ПОЧАТОК О ГОД. 3-ТІЙ ПОПОЛУДНИ.

ЗА КОМІТЕТ:

Федчишин, Колпакова, Вітенко, Коважик, Романишин, Багрієва, Горуцька, Курман. 112

Заходом Товариства імени Тараса Шевченка в Гестінґс, Н. Й.

відбуде ся

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

в суботу, дня 9-го октобра 1915 р.

в Assembly Hall, Rail Road Ave., Hastings-on-Hudson, N. Y.

Початок о год. 4. попол. Вступ 25 цент.

Весь дохід призначений на фонд вдів і сиріт по поляглих в теперішній війні Українців. 112

ПОЗІР! ПІТСБУРГ, ПА. І ОКОЛИЦЯ!

Заходом сьвіл. тов. „Питсбурський Боян" відбуде ся

ДНЯ 26-го ВЕРЕСНЯ 1915

в гали парафіяльній при 7-ій ул. С. С.

театральне представлене оперети А. Нагорнянського

„ОХ, НЕ ЛЮБИ ДВОЇ"

ОСОБИ:

Максим Дурінь, господар ..... тов. Василь Сорочак
Катерина, його жена ..... т-на Параска Габор
Марцуня, їх дочка ..... т-на Марія Тимчишин
Юрко, їх син ..... тов. Іван Присульський
Олекса, поліцай ..... тов. Олекса Сагаи
Іван, любовник Марцуні ..... тов. Іван Яць
Кашмко, мельник ..... тов. Теодор Чимирис
Герш, арендар ..... тов. Лев Добруцький
Хаскель, його син ..... тов. Микола Гацкевич
Гандзя, сусідка Олекси ..... Н. Н.
Параска, піступна дитина ..... тов. Зузька Федорчак
Жандарм ..... тов. Василь Плюта

Початок о годині 8-ій вечер.

ЦІНИ МІСЦЬ: 75, 50, 35 і 25 центів.

На се представлене запрашає всіх як з Питсбурґу так і околиці

112 КОМІТЕТ.

ВЕЛИКА ОФЕРТА!!!

ХТО ПРИШЛЕ ЗІ СТЕЙТІВ $2.15, А З КАНАДИ $3.15, буде мати заплачену часопись на цілий рік, а в даруню отримає „Листи страт", які дотепер вийшли з друку. В тих листах містить ся понад 80.000 Українців убитих, ранених або полонених в теперішній великій европейській війні.

ХТО ПРИШЛЕ ЗІ СТЕЙТІВ $1.30, А З КАНАДИ $1.80, буде мати заплачену часопись на пів року, а кромі того отримає „Листи страт".

Тому користайте з сеї нагоди і присилайте передплату на адресу:

„SVOBODA", 83, Grand St., Jersey City, N. J.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

Український Народний Союз се одинока українська народна організація, яка відповідає законним вимогам всіх стейтів Злучених Держав і Канади.

Український Народний Союз се одинока українська народна організація, котра приняла справедливу систему плачення членських вкладок після літ.

Український Народний Союз се одинока українська народна організація, яка дає певну запоруку, що зможе сповнити всі свої зобовязани згляду своїх членів.

Український Народний Союз се одинока українська народна організація, котра старасть ся також о моральне і просьвітне піднесене своїх членів.

Цілию Українського Народного Союза є зєдинити в одну громаду всіх Українців, мешкаючих в Америці, без огляду на їх політичні чи партійні переконаня або релігійні почуваня, нести матеріяльну поміч членам і їх родинам на случай смерти, каліцтва або невилічимої слабости члена, ширити серед своїх членів і їх дітий просьвіту і науку через видаване часописи, просьвітних книжок і діточої газетки.

Членом Українського Народного Союза може стати кождий Українець; мущина у віці до 50 року житя, женщина до 40 року житя.

Вступне до У. Н. Союза без огляду на клясу обезпеченя і вік виносить $2.00. В тій сумі містить ся вже належитість за грамоту, відзнаку, книжочку і статут.

ГОЛОВНІ КОРИСТИ ДЛЯ ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА Є СЛІДУЮЧІ:

На случай смерти члена родина померлого члена отримає посмертну запомогу і то в цілости в такій сумі, на яку член був обезпечений.

В Українськім Народнім Союзі є отсих 6 кляс обезпеченя:

Кляса А на	$ 250.00	Кляса С на	$1000.00
Кляса АА на	$ 500.00	Кляса ВВ на	$1500.00
Кляса В на	$ 750.00	Кляса СС на	$2000.00

Мущина може належати до кождої довільної кляси обезпеченя т. є. від $250.00 до $2000.00, а женщина лише до обох перших кляс т. є. від $250.00 до $500.00.

Кождий член платить через ціле житє що місяця сталу виладну, відповідно до кляси обезпеченя і після віку, в котрім приступив до У. Н. Союза.

На случай каліцтва або невилічимої слабости член отримає **запомогу з фонду убогих** без ріжниці на його клясу обезпеченя після принятої скалі, котра слідує:

За утрату ока	$100.00	За невиліч. слабість річно по $100.00
За утрату руки	$200.00	За менші каліцтва почавши від $ 25.00
За утрату ноги	$200.00	

Кождий член дістає часопись „Свободу" три рази в тиждень і просьвітні видавки.

Кождий член-Укр. Нар. Союза, мущина чи женщина, має право записати свою дитину до Укр. Нар. Союза і платити за них до „Народного Фонду" по 25 цнт. місячно, за що отримає його газетку „Ньвітку", а на випадок смерти дитини, родичі отримають посмертну запомогу: на свої дитині в сумі $200.00 на покрите коштів ліченя і похорону дитини. Зі сего поваяні користати наші члени і записувати свої діти до У. Н. Союза. Для них подвійна користь: за 25 цнт. місячної вкладки обезпечують свою дитину на $200.00 посмертної запомоги, а крім сего дістають для дітий почуваючу газетку.

Український Народний Союз виплатив за 21 літ свого істнованя т. є. по день 31-го липня 1915 р. **$1,293,505.00 (один мілйон двістадевятьдесять три тисячі пятьсот пять долярів)** посмертного і запомог своїм членам. В однім 1914 році Укр. Нар. Союз виплатив посмертного по померлих членах на суму $178.400.00 (сто сімдесять вісім тисяч чотириста долярів). В тім самім році виплачено членам У. Н. Союза за каліцтва і невилічимі слабости запомоги на суму $7.600 (сім тисяч шістсот долярів). В тімсамім році виплачено родичам по померлих дітях членів $4.850 (чотири тисячі вісім сто пятьдесять долярів). З повисшого можете переконати ся, що У. Н. Союз осушив неодну сльозу нещасливих вдів і сиріт, каліч і хорих, даючи їм матеріяльну поміч в найприкрійших хвилях їх житя на чужині в Америці.

Від 1-го січня 1915 р. то значить за послідних сім місяців, Укр. Нар. Союз виплатив посмертних запомог з фонду посмертного по померлих членах на суму $46.680.72 (сорок шість тисяч шість сот вісімдесять долярів і 72 цнт.). За тойсам час виплачено запомоги з фонду убогих за каліцтва і невилічимі слабости членам Укр. Нар. Союза на суму $4.165.00 (чотири тисячі сто шістьдесять пять долярів). Тут треба пригадати, що члени, які взяли запомогу з фонду убогих в р. 1915, свого посмертного не нарушили. Їх посмертне як було, так і тепер є ціле; воно не зменшило ся через добране запомоги. Члени, які взяли запомогу з фонду убогих, мають повне право до свого посмертного. Над сим варто подумати і застановити ся, чи є се чесні люди, котрі горлали на всі заставки, що Укр. Нар. Союз не дає запомог своїм членам за їх житя на випадок каліцтва або невилічимої слабости. Висше наведені числа самі за себе говорять.

За літи Укр. Нар. Союз в часі сім місяців т. є. від часу уведеня в житє нової реформи по день 31-го липня с. р. виплатив родичам посмертне по їх померлих дітях на суму $1.400.00 (тисяч чотириста долярів). Що тепер скажуть ті панове, котрі кричали, що Укр. Нар. Союз не виплачує посмертного по померлих дітях?

Крім повисших запомог Укр. Нар. Союз виплатив досить поважну суму на просьвітні цілі як: на стипендії, просьвітні видавництва, книжки, жертви і т. и.

МАЄТОК УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

З днем 31-го липня 1915 р. У. Н. Союз числив 6.008 членів, а власний маєток в тімсамім часі виносив **$213.034.78.**

БІЛЯНС

з днем 31-го липня 1915 р.

Стан чинний:		Стан довжний:	
Готівка	126.901.54	Фонд посмертний	41.462.96
Моргечі	51.250.00	„ резервний	109.387.80
Реальність	19.500.00	„ адміністрацийний	43.436.13
Друкарня	25.350.00	„ убогих	9.045.53
Бонди	49.515.00	„ Народний	9.792.36
		„ сиріцький	59.481.76
	272.516.54		**272.516.54**

Треба згадати, що Укр. Нар. Союз, перевівши реформу законної і справедливої системи, буде з кождим часом зростати в силу. Його будучність законне і фінансово обезпечена.

Чим не варта належати до У. Н. Союза? Тож хто дотепер не мав спосібности стати членом У. Н. Союза, нехай старасть ся вступити до У. Н. Союза, але нині. Не відкладайте до завтра, — бо ніхто не знає, чиє завтра.

Закладайте нові відділи Укр. Нар. Союза в тих місцевостях, де ще нема відділів нашої організації.

Ті, що вже належать до У. Н. Союза, приєднуйте нових членів до Українського Народного Союза.

Записуйте свої діти до Українського Народного Союза.

Коли хто вже є членом У. Н. Союза, має старати ся, щоби: кожда особа в його фамілії належала до У. Н. Союза, щоби його кревні, знакомі і приятелі належали до У. Н. Союза.

По всі інформації в справі У. Н. Союза сейчас напишіть до Головної Канцелярії У. Н. Союза на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Box 76, Jersey City, N. J.

КАСОВИЙ ЗВІТ УКР. НАР. СОЮЗА

за серпень 1915 р.

Відділ	вип.	Відділ	вип.
1	271.71	209	69.06
2	82.05	210	22.34
3	13.65	211	30.71
4	76.01	213	87.80
5	12.76	214	15.18
17	59.42	215	32.39
8	8.17	217	109.52
9	13.37	218	78.36
10	146.39	220	27.67
11	7.76	221	147.55
12	126.30	223	25.63
13	42.94	224	20.95
15	26.72	225	48.58
16	88.19	228	20.14
17	13.69	229	147.00
18	36.83	230	27.16
19	15.08	233	28.88
22	30.13	234	41.56
24	24.12	235	55.00
25	14.52	237	83.32
28	40.70	238	6.40
29	100.20	239	100.72
30	12.29	240	21.75
33	134.25	241	23.49
39	39.12	243	21.96
41	28.04	244	25.22
42	26.99	245	13.06
43	10.32	246	16.68
45	55.80	247	71.60
47	46.92	248	20.13
50	13.74	250	10.38
51	21.72	251	37.99
52	24.66	254	42.06
53	18.09	255	32.97
56	41.11	256	15.17
57	52.82	258	12.82
63	154.95	259	56.13
65	88.89	261	22.36
66	57.86	262	13.58
67	30.95	263	9.69
69	34.86	270	59.30
70	150.38	271	8.08
71	23.73	274	29.36
73	13.28	276	54.50
75	97.22	277	29.61
77	16.79	278	35.65
78	35.95	282	38.50
79	16.38	283	35.09
81	63.15	286	15.11
82	44.78	288	32.71
85	12.50	290	24.13
86	64.55	291	31.98
87	51.91	292	73.07
89	6.14	293	9.08
90	13.69	295	24.10
91	92.58	300	88.97
96	24.59	301	69.08
98	53.43	303	12.62
99	62.04	305	25.21
102	114.75	308	17.79
104	95.68	314	11.81
105	43.66	315	18.04
106	137.19	316	68.31
109	93.00	317	50.10
112	20.95	318	27.13
113	45.06	320	3.06
117	68.88	321	27.57
123	20.30	322	25.24
124	22.08	323	41.84
125	20.45	324	20.07
127	61.64	326	58.30
128	32.20	330	39.75
132	40.73	332	23.25
133	126.49	334	7.12
135	17.02	336	51.64
136	34.36	338	81.31
137	16.94	339	45.28
138	14.88	341	19.28
140	14.45	342	26.84
142	70.41	344	17.88
145	14.46	346	10.36
146	39.03	347	16.25
147	55.10	349	29.42
148	14.02	350	48.15
149	34.15	351	16.85
150	16.40	354	23.13
151	43.00	355	34.12
155	123.20	357	15.22
160	73.28	360	38.22
162	14.16	363	34.33
165	44.30	364	9.16
168	40.78	365	40.44
176	101.88	367	27.01
171	9.99	369	32.11
173	35.58	370	16.17
174	21.15	371	22.34
175	64.85	379	23.02
178	25.39	380	19.59
179	61.91	381	11.70
180	4.00	384	23.12
181	15.28	385	20.33
185	70.55	386	15.41
191	37.92	388	16.60
192	15.31	391	28.71
195	24.88	392	11.47
198	18.11	393	18.14
200	32.28	395	3.65
202	18.82	396	26.11
203	28.59	400	49.81
205	27.12	401	28.82
206	36.88	402	29.00

Вкладки членів за діти	398.90
На сплату моргечів	4.000.00
Процент від моргечів	104.77
Приходи друкарні	5.040.93
На сплату капіталу	50.00
„Свободи" процент від позички	63.38
Рент від дому У. Н. С.	140.00
Сиріцьких частий	894.60
Разом	19.670.15

РОЗХОДИ:

Посмертне по бл. п.:

Калинчак Василь, від. 380	997.20
Пацуга Іван, від. 99	1.000.00
Матвів Васько Іван, від. 99	500.00
Маринчак Йосиф, від. 222	200.00

Запомоги з фонду убогих:

Слефан Матлага, від. 65	75.00
Григорій Фенчин, від. 300	50.00
Яким Ореснк, від. 271	75.00
Варвара Копча Горощак, від. 2	50.00
Томко Ковальський, від. 28	50.00
Григорій Парибус, від. 282	25.00
Іван Сачко, від. 4	75.00
Андрій Николаєвич, від. 102	75.00
Андрій Кінах, від. 53	50.00

Сиріцькі части:

Михайло Пила, від. 203	300.00
Катерина Матишин, від. 261	300.00

Адміністраційні видатки:

Платня головних урядників	290.00
Платня головного опікуна	65.00
Платня помічника	60.00
Рент за серпень	30.00
Видатки офісові і адміністраційні	132.22
„Свобода" за серпень	605.70
„Свобода" за статути	2.042.91
Адвокат за справи правні	229.39
„Просьвіта" на стипендії і видавництва	744.59
Укр. Нар. Рада на Черв. Хрест	500.00
Розходи друкарні	2.788.53
Разом	11.310.54
Готівка з кінцем липня	126.901.54
Прихід в серпни	19.670.15
Разом	146.571.69
Розходи в серпни	11.310.54
Готівка з кінцем серпня 1915 р. остала	135.261.15

БІЛЯНС

з днем 31. серпня 1915 р.

Стан чинний:			
Готівка	135.261.15		
Моргечі	47.250.00		
Реальність	19.500.00		
Друкарня	25.300.000		
Бонди	49.515.00		**276.826.15**
Стан довжний:			
Фонд посмерт.	45.676.54		
„ резерв.	110.129.47		
„ адмін.	43.635.41		
„ убогих	8.822.48		
„ народний	8.772.83		
„ сиріте.	59.789.36		**276.826.15**

Невиплачені посмертні запомоги за членів померших по день 31. серпня 1915, числять $21.322.08.

Д. Капітула, гол. преде. У. Н. С.
А. Шаршонь, гол. кас. У. Н. С.
С. Ядловський, т. ф. секр. У. Н. С.

ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

Пацуга Іван, член від. 99. Вступив до У. Н. Союза 23-го червня 1908 р. Походив з села Тяурів, повіт Бережани, Галичина. Забив ся в майнах дня 13-го липня 1915 р.

Гінда Михайло, стар., член від. 399. Вступив до У. Н. Союза 21-го грудня 1908 р. Походив з села Вески, повіт Сянок, Галичина. Забитий тревом дня 4-го липня 1915 р.

Василик Павло, член від. 277. Вступив до У. Н. Союза 29-го червня 1912 р. Походив з села Прошова, повіт Тарновіц, Галичина. Помер на сухоти дня 18-го серпня 1915 р.

Зохнин Стефан, член від. 301. Вступив до У. Н. Союза 25-го мая 1911 р. Походив з села Кустин, повіт Броди, Галичина. Помер на сухоти дня 3-го вересня 1915 р.

Калінчак Василь, член від. 380. Вступив до У. Н. Союза 28-го січня 1914 р. Походив з села Грозкова, повіт Добромиль, Галичина. Помер на запалене дня 17-го липня 1915 р.

в. і. п.

РОДИМЦІ! СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ І НА ДАР ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ!

ПЯТНО.

КАЦАП: Що ти хочеш від мене? Чого ти мене так мучиш? Я і так нещасливий, а ти ще пятно мені випалюєш на чолі!?!

ПУБЛИЧНА ОПІНІЯ: Се тобі належить ся! Ти собі се заслужив за зраду рідного народа!! Заслужена заплата, чи вона солодка чи гірка, нікого ніколи ніде не мине! З тим пятном ти підеш усюди, куди ступиш! Я знаю, що се болить, але годі! Твоє чоло міднне, витерте, від горяча розпікаєть ся і болить!

КАЦАП: А чи не можеш, немилосерна невісто, увільнити мене від тих мук тяженьких?!! Я тобі заплачу! Дам тобі отсей мішок срібних рублів!

ПУБЛИЧНА ОПІНІЯ: Нещасний! Не треба мені твоїх проклятих сребреників! Мене не підкупиш! Така, що дасть ся підкупити твоїми сребрениками, не є — публична опінія. Се наємниця за гроші; служить вона раз тому, а другий раз єму. Вона є публична, але — продажниця, а не опінія. Загал нею погорджує і його публична опінія соромить ся її!

КАЦАП: То ті газети, що мене хвалили, се продажниці за гроші, а не публична опінія?!!

ПУБЛИЧНА ОПІНІЯ: Так, так, нещасниче! Загал людий не є зіпсутий, лише його відпадки до них ти належиш. Розуміє ся, що такі відпадки не признають ся, що вони відкажуть, хоч кажуть і голосять, що вони — загал, а їх газети — се голос загалу, се нібито публична опінія! Колиж би ти, нещасниче, зрозумів і пізнав правду, то пізнав би також, яку страшну брехню голосять ті відпадки людскости!

КАЦАП: Я вже пізнав з твоїх слів, немилосерна невісто, і хочу покинути тоте стадо відпадків людскости! Я хочу видістати ся з їх багна і стати чоловіком! Порадь мені, як се зробити! Я видиу по тобі, що маєш велику силу і гадаю, що ти можеш зробити то велике діло для мене! Не-дай мені, немилосерна невісто, Каїном блукати і тиняти ся по тім яснім проміністім світі, а позволь мені іти спокійно з чистим чолом, чистими руками і чистою душею поміж світ і люди! Нехай в день ясний не мерне мені сонце! Нехай його проміня будуть і для мене, так само як для всіх людий!

ПУБЛИЧНА ОПІНІЯ: Кличеш мене „немилосерна невіста"! Я дійсно немилосерна для підлих і злих людий, котрих властиво і не слід причисляти до людий! Але глянь: Я буду милосерна, як ти покажеш ся, поправиш ся і зміниш ся та станеш наново таким чоловіком, яким тебе привела була мати на світ Божий!

КАЦАП: Зроблю так, лиш подай мені спосіб, як мені відкупити ся за ті страшні гріхи мої!

ПУБЛИЧНА ОПІНІЯ: Твої гріхи є проти цілого людства і твого народу рідного, який ти зрадив і покинув, а запродав ся ворогам його! Але, нещасниче, не гадай, що прощанє їх можна відкупити за гроші! Сребреники — се Юдинтріш! Кинь їх у безвісти, нехай і слух за ними пропаде, бо то нерело всього злого! Як я казала, чоловіком станеш наново, коли поправиш ся! Покай ся; виречи ся кацапства; присягни, що не будеш більше зраджувати свого рідного народа; зложи обіт, що будеш його вірним і добрим сином, що йому служити-меш, а не його ворогам, що не будеш плювати на рідну мову і, що буде вона тобі святою, — тоді станеш наново чоловіком і сином свого народа, а я буду милосерною невістою і знажу се страшне пятно з твого чола!!!

ДО ВІДОМА УКРАЇНЦІВ В ШІКАГО.

В суботу вечером дня 25. вересня с. р. відбудеть ся у великій галі „West Side Oxiторіюм", ріг ул. Тейлор і Рейсін Аве., **ВЕЛИКЕ ВІЧЕ**, на котрім між иншими бесідниками буде промовляти славний російський революціонер І. Брилюн, що перебував повад 10 літ в страшній московській каторзі, з якої недавно утік і дістав ся щасливо до Америки. Вступ 15 і 25 цит. На се віче запрашує всіх людий доброї волі — Запомогове Товариство для політичних вигнанців і полонених в Росії.

ПОДЯКА.

Я член 203. відділу У. Н. Союза в Брукляи. Н. Й., складаю сердечну подяку У. Н. Союзови і його Головним Урядникам за уділену мені підмогу з фонду убогих. Най же У. Н. Союз на многі літа!

Павло Войтович

ВАЖНЕ ДЛЯ БУВШИХ КРЕДИТОРІВ БАНКУ Л. В. ШВЕНКА.

Важний мітінґ в справі упавшого банку Л. В. Швенка відбудеть ся дня 29. вересня с. р. о год. 9-тій перед пол.'я кімнаті ч. 405 (четвертий поверх) у почтовім будинку в Бруклині. — Другий такий мітінґ відбудеть ся в тім самім місци і в тій самій годині дня 30. вересня с. р.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 160, повідомляє своїх членів, що тривкарський мітінґ відбуде ся в неділю дня 26. вересня с. р. о 1-шій годині по Службі Божій. Незвишний ся член зістане виключений з Братства і з У. Н. Союза. — М. Фтомин, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сошестія св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів, що тривкарський мітінґ відбуде ся дня 26. вересня с. р. в гали церковній, точно о 2-гій годині. Є важні справи до полагодженя, тож котрий член не явить ся, заплатить 50 цит. кари, а зрадник $1.00. — І. Войк, предс.; Д. Яворський, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразове поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цит. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень жаньтбін не приймаєсь.)

Пошукую у важній справі **ЄЛЕНУ САХАРЧУК** з села Каміньки, повіт Серет, Буковина. Перед роком перебувала в Монтреал, Канада. Хто би о ній знав або вона сама зволить зголосити на адресу: Peter Lazarenko, P. O. Ardberg, Robertson, Ont., Canada. 110-112

Пошукую своїх братів і сестер. Імена братів: Никола, Григорій і Михайло Голембин; імена сестер: Анна Голембин і Варвара і Марія Бачко. Вони перебували в Брукляні і Філядельфії. Хто би о них знав, або вони самі, нехай зголосять ся на адресу: Mike Golembyn, P. O. Cookville, Alta., Canada. 111-113

Пошукую **МАРІЮ ШИДЛОВСЬКУ**, котра приїхала перед трема роками до Вінніпеґу і там перебувала ще донедавна під ч. 336 Калінен ул. Вона походить з села Ожомля, пов. Яворів. Хто би про ню знав, або вона сама, зволить зголосити на повищану адресу. За подане її адреси дам $2.00 нагороди. Hrynko Bilowus, do Ruska Knyharnia, 207 York St., Toronto, Ont., Can. 112-13

Пошукую своєї жени **САНДИ СОРОЧАН**, з села Раванче, пов. Чернівці. Вона виїхала від мене з Монтреал, Кан. перед 5-ма місяцями. Як повернене — всьо їй прощу. Хто би знав, де вона перебуває, зволить повідомити мене: Iwan Sorochan, 145 Meligton St., Montreal, Que., Can. 112

Пошукую **АННУ ТРАВІНСЬКУ** родом з Підгорозя, пов. Рогатин, Гал. Має перебувати тепер в Нюарку, Н. Дж. Хто би знав її адресу, зволить зголосити до: Michael Bozejowski, 182 – 11th Street, Jersey City, N. J. 112-13

Пошукую свого брата **ВАСИЛЯ ШПАКА**, родом з села Самолуквовець, пов. Гусятин. Передше перебував в Канаді в Торонто, Онтаріо, а опісля виїхав до Злучених Держав. Хто би о нїм знав, або він сам, нехай зголосить ся на адресу: Mr. Harry Spacky, Box 316, Newmarket, N. H. 112-14

Де є мій муж **АЛЕКСАНДЕР АГРЕС**, з Голубічка, пов. Збараж, Галичина. В послїдне я мала вість від него в грудни 1914 р. Замешкував під ч. 1539 Гермамаєр стр., Гаєстон Гайтс, Тексас. Хто би про нього знав най донесе на адресу: Maria Agres, 73 Paret St., Montreal, Can. 112

Пошукую **ЮСИФА ІВАНЦЯ**, походить з Сокали (Гал.). Нехай зголосить ся на адрес: M. Chmielowski, Box 362, Manchester, N. Y. 112

Пп. **В. БАБОЛЯК** з Актов, Онт., **В. ЧОЗА** з Савода, Б. Кол. і **В. КАЧУРОВСЬКИЙ** з Вінніпег, Ман. зволить подати свої докладні адреси до адміністрації „Свободи". Справа дотичить висланої ними передплати на „Свободу". 109—

ПОТРЕБУЄМО АГЕНТІВ В КОЖДІМ МІСТІ ДО РОЗПРОДАЖИ НАШИХ СЬВІТОВОЇ СЛАВИ ПРОДУКТІВ, ЯКИХ ПОТРІБНО У КОЖДІЙ ХАТІ. Можете заробити легко 25—30 долярів в нашім в більше кождого тижня. Не потребя вправи ані капіталу. Можна також займатись сею розпродажию в годинах вільних від праці. Пишіть сейчас за округом, пробками і контрактом до: Marvel Products Company, 329 Liberty Ave., Pittsburgh, Pa. 103кн—

ПОЗІР РОДИМЦІ! Виробленка ГЕРДАНЦІ з коровиних лапів до годинника з гербом України. Цїна одного годинника без годинника 2 доляри, з вільковим гарантійним годинником 3 доляри. Можна також коровини у всяких кольорах, цїна 25 цит. за одну штуку. Адресуйте: RUSKI BAZAR, 168 E. 4th Street, New York, N. Y. 94—

НАУКА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ для мущин і женщин.

Практичний курс комерсиял і курс торговельний, 5 місяців в тижни, вечером, четвер і пятниця від 6. до 9.30. Учителя розділюють на клясы після їх знаня англійської мови. Іспитуєть кілька тижнів. Безплатні місячні торговельні свідоцтва. Платить ся $2.00 місячно. Школа основана 28-го серпня. Голосити ся або пишіть по докладні і описаня до головної наукової інституції.

Y. M. C. A.

105-115

1421 Arch St., Philadelphia, Pa.

ПРОДАМ LUNCH ROOM,

бизнес добре вироблений, серед наших людий і Славян. Добра спосібність для наших бизнесменів. Причина продажи є конечний виїзд властителя. Голосить: 517 Newark St., Hoboken, N. J. 111-113

КАТАЛЬОҐ ДАРОМ! ДАРОМ!

Пишіть сейчас нині по безплатна ВЕЛИКИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ КАТАЛЬОҐ. Сей найновійший каталоґ ріжного видання, не пожалуєте нікоди надіяєте до заощадите гроші. Пишіть на адресу: 104—

RUSKA KNYHARNIA IMPORTOWA,
951 W. Erie St., Dept. II., Chicago, Ill.

ПОЗІР!

З причини другого інтересу, продам около 50 ріжного рода **ТЕАТРАЛЬНИХ КОСТЮМІВ** з всіми приборами до характеризовання за приступну цїну.

Добра нагода для аматорських кружків або поодиноких людий хотячих заробляти добрі гроші без клопоту. 112-14

По інформації пишіть до:

JULIUS PAWCHAK,
109 North 7th Street, Brooklyn, N. Y.

ВАЖНЕ ДЛЯ ДЯКОУЧИТЕЛІВ!

ПРОДАМ ОДНУ ПАРТИТУРУ.

Пересічно 7. Служб Божих і 22 найкрасших псальмів. Нова, сильна оправа. Грубість 1½ цаля. Цїна приступна. Голоситись до: 112-13

PHILIP TYMKEWICZ,
211 Ontario Str., Cohoes, N. Y.

БАЧИЛИ ВИ АМЕРИКАНСЬКИЙ ДІМ БЕЗ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФАНИ УКРАЇНСЬКО СИНЬО-ЖОВТА?

4x6 фіт. з держаком і притримувачем коштує всего $2.50

106кн

маленькі фани, до $1.00 і 2.00 за дозин.
MARIA KOSTIW, 60 Sussex St., Jersey City, N. J.

Новість!

КОЖДОМУ КОНЕЧНО ПОТРІБНО

КИШЕНКОВУ ЗАПАЛЬНИЧКУ З ОЛІВЦЕМ. 106кн115

В НІКЛЕВІЙ ОПРАВІ З ПРИТРИМУВАЧЕМ; НІКОЛИ НЕ ВИПАДЕ З КИШЕНІ. ВИСИЛАЄМО ЗА НАДІСЛАНЕМ 30 ЦИТ. В МАРКАХ.

Агентам дасть значний опуст.

MANUFACTURING CO.,
445 E. 9th St., Dep. 3. New York, N. Y.

ДО ВІДОМА УСІМ УКР. ЧИТАЛЬНЯМ

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ І КАНАДІ.

В сім тяжкім часї хочемо прийти вам в поміч і дати вам змогу читати гарні книжки за дешеві гроші. Спеціально для українських читалень даємо нечуваний опуст на книжках. Єсли хочете користати з сего опусту, то пишіть сейчас до нас не услівя, бо така знижка не довго буде тривати.

Пишіть на адресу: 109кн16

UKRAINIAN BOOK STORE,
701 W. Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

ЮЛІЯН ПАВЧАК

109 N. 7th St., Brooklyn, N. Y.

РУСЬКИЙ ХАРАКТЕРИЗАТОР, ВИПОЗИЧАЄ ВСЯКОГО РОДА УКРАЇНСЬКІ КОСТЮМИ І ХАРАКТЕРИЗУЄ ПО НИЗЬКИХ ЦІНАХ. ЗАМОВЕЛЯ ПРИЙМАЄ НАЙМЕНШЕ 14 ДНІВ ПЕРЕД ПРЕДСТАВЛЕНЕМ.

ХТО ХОЧЕ МАТИ сей або своїх родичів портрет на полотні, великий 20x16 цалів, то нехай може мати водою, нехай зголосить ся або напише по інформації і цїну; маємо також портрети Тараса Шевченка на полотні, великі 24x20 ц., ціна один доляр. Книжки до читаня, молитвенники, Кобзарі, „Українські Музи", книжки о товариствах і ціни, календарі і всякі наші. Катальоґ даром. Пишіть на адресу: 76—

RUSKA KNYHARNIA,
Im. T. Sewczenka
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ВАЖНЕ ДЛЯ ТИХ, ЩО ГРАЮТЬ АМАТОРСЬКІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ.

ПЕРША РУСЬКА КОСТЮМЕРІЯ

Поставив великий склад первородних народних руско-українських і нашого рода добрих костюмів на також потребні прибори до характеризовання всіх, які перуки, вусів, бороди, кучи, шапки і т. д. Річи ті виполнюючо ся дуже низьких цінах. В виборських окольцях убираємо і характеризуємо каторжі відповідно до ролі грающих на сцені. При замовленях треба прислати сяме половину з цїни річей. Замовленя треба присилати що найменше 8 дніх перед представленем на адресу:

Mrs. E. UHORCHAK, 310 2nd Street, Jersey City, N. J.

ПОЗІР РОДИМЦІ З РОЧЕСТЕР, Н. Й.

ФЕЛІКС РАДОМСЬКИЙ

404 & 1110 Hudson Ave., Rochester, N. Y.

має все на складі сьвіже і ріжнородне мясо, як також всякі вироби масарські. — На весїля і другі забави ціни знижені. — На жадане відвожимо товар до дому. Telephone Bell Main 3721-W. 70кн124

ПОЗІР! ВАЖНЕ! ЧИТАЙТЕ!

Вже вийшла на 160 сторін ілюстрована (з дуже гарними образками) книжка

„З ТЕРЕНІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ".

В тій книжці є описані всі галицькі і буковинські повіти, міста, місточка і села до дотепер гадуючі Москалі. Єсли на місто з дому родного пости, то у тої книжки довідаєтесь, що се або з Вашій родинній околиці. Сими днями гетьтьмо, ранених і полонених Русинів-Українців і Поляків з поданем, хто де служив при війску і хто звідки походить родом і у котрого повіту.

Се книжка є дуже важна і інтересна, бо кожда подорожить у молодого і в поодиноких.

Цїна 50 цит. Позаяк можуть прислати money-order або стемпсами (накладаємо на причинність). Агентам значний опуст. 108кн110

SKLAD KNYZEK, B. Kulikowski,
445 E. 9th St., Dep. 3. New York, N. Y.

Найсильнїйший Банк

НА ЗАХІД ВІД СТАК ЯРДІВ В ШІКАГО ІЛ.

DEPOSITORS STATE & SAVINGS BANK,

4633-4637 S. Ashland Ave.

Провадимо банковий інтерес в найширших розмірах. Гроші зложені у нашій щадничій касі приносять 3% доходу. Виплачуємо за 2.50 дол. на рік безпечні скарбонки на переховане Ваших вартостий.

Вишлїть до нас почтою, або express money order'ом гроші, які хочете зложити, а ми зараз вишлемо Вам Вашу щадничу книжочку.

DR. KOLER

638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.

ЛІКАР

(говорить на українськім)

Dr. KOLER є одиноким лікарем в Пітсбурґу, котрий відбув свої студії в Варшаві, має 18 літ досьвіду у лїченю недуг приватних мущин і женщин.

Лїчить: вароване крови, уплаки, немічу у мущин, всякі уплаки мочового проводу, дикнеї, наждні сверблячі, сверблячу, шкропуни, недуги міхура і нирки, походячі з нечистоти крови або блудів молодости. Голость ся особисто; почтою не лїчу.

Години приняти: від 9-ої рано до 8-ої веч. В неділї до 2-ої.

R. J. Glick

Агент асекурацийний від огня.

Офіс находить ся —30 в WILBIAM McCONNEL BUILDING SHAMOKIN, PA.

ВАЖНА НОВІСТЬ.

КАТАЛЬОҐ ПІД НАЗВОЮ:

„ЗБІРНИК СИЛИ, ЗДОРОВЛЯ І ДОВГОЛІТТЯ"

друкований в ріжних українських мовах, видаваю вийде з друку. Виділемо даром кождому, що пришле сей адрес.

MINNESOTA-CHEMICAL MFG. CO.,
St. Paul, Minn.

РУСЬКИЙ ЛЇЧНИЧИЙ ІНСТИТУТ.

(Старохарасного християнського лїкаря.)

Се лїчниче заведене має вже виробленду славу. Спеціально лїчать тут вистрілені молодецкі недуги, як також перестудженє, надалене деяких недуг внутрішних недуг, сифілєзіс і сексуальні недуги мущин і женщин. Цїхкомнати виключно в ревматизму, пухлинах і ран, лишай і сверблячки. Лїки виробляють ся під докладним лїкарем з виборьних від приносних зі старого краю. Лїкар говорить по руськи. 25-

Інститут отворений що-дня від рана до 7-ої вечером і виключаючи неділя.

Dr. BUKKYS MEDICAL INSTITUTE
407 East 55th Str. New York, N. Y.
Betw. 1st Ave & Ave A.

ПОЗІР!

Одинока школа можників, шоферів і ріжних в польській мові. Зачніть тепер. Сезон автомобільовий тревае все. На що Вам оставати без праці, коли можете заробити $15 до $30 як шофер. Наша школа дає компетентний курс, який тревае 6 тижнї. Наука в день або в ночи. Гарантуємо лайсенси.

КОШТ $15.00.

International School of Automobile Engineers, 88-111—
147 E. 40th St., New York

До хорих Русинів по всїх закуткових Злучених Держав!

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ,

славний спеціяліст зі старого краю

поручає свій портретний Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лїкарські услуги.

Лїчить з найлїпшим і незвичайним успіхом ревматизм всякі недомагання жолудкові, недугу утробу, кишки, отруйлене мід, гемороїди, струпутуру або звужене мочового каналу, недуги венеричні, як ріжним всякі наслїдки тайних недуг, недуги сверблячі, ріжні затрости крови і т. д.

Докуже всякі хвороби мущин, женщин і дітий в своїм офісі або в домі пацієнта; спеціально не що до пропускну при кождім спеціялісті з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з ним довірем свою недугу, а дістане совіснку і безплатну пораду.

На відповідь залучить почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG,
384 2nd Ave., (кн. 17 ул. 18 ул.)
NEW YORK CITY.

Години офісові: щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ!

УЧИТЬ СЯ АКУШЕРІЇ В НАШІЙ ШКОЛІ, АБО У СЕБЕ ДОМА, ПО УКИНЧЕНЮ ВИДАЄМО ДИПЛЬОМ. Лїкарі у цїнною ваші слабости мущин, женщин і дітий. Адресуйте:

Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery
229 E. 14th St., Dpt. S, New York, N. Y
Telephone: Stuyvesant 933.

ЖМІЧНИК є одним з найлїпших домашних лїків і важним средством проти ревматизму, болї кричиць, пекучих і болїв грудий. Є важним на болї голови, на болї суставів у руки і ніг, на легкий нарадок, на болї горла і зубів. СЕЙ ЛЇК Є ПЕРОКУ СЛАВНОГО Д-РА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.

Відносить ся до генерального агенства, залучаючи 5-центову марку на відповідь. 91кн124

MIKE FEDIW,
47 Ridge St.,
Hastings upon Hudson, N. Y.

РУСИНИ ПІТСБУРГА!

Чи Ви знаєте

ЩО ГРОШІ, ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та лїчить складати свої ощадности в стейтовім банку на розі улиць CARSON і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевнїйших банків, що цїлковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають сьі гроші ЦЕРКОВНІ, БРАТСЬКІ, СИРІТСЬКІ і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контрольорів.

Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ на найлїпші лїнії, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсі.

German Savings & Deposit Bank

COR. 14-ої і CARSON STREETS,
SOUTH SIDE PITTSBURGH, PA.

И. Е. Рот, пред., А. П. Міллер, кас., Ол. Бучан, уредн. банку.

ЦІННИК КНИЖОК,

які можна дістати в друкарни „Свободи":

Абу Касимової канцї. — Арабська книга Нашкох Іван Франко. — Цїна 80 цт.

Американський гимн „Май Ковтрп" під нотами з українським перекладом. — Цїна ..... 10 цит.

Американець, веселий образ з житя народу на сценах, в трох дїях. — Цїна ..... 15 цит.

Американські трости. — Кобзок. (Казка.) — Еміґранти. — Дні малої слави і недолї. — Цїна ..... 15 цит.

Анекдоти. — Заблудше овеньдзе з житя боїв між Европейцями в Індіянах в ніж. Америці. — Цїна 20 цит.

Байки-небилиці. — Цїна ..... 10 цит.

Бувшар для дїтий першого року науки. — Цїна краз з переплєнком 30 цит.

Бадуний сен. Образ з житя населеня в Америці у 4 актах зі співами. — Цїна ..... 25 цит.

Богдан Хмельницький з Галичини (2 ілюстрації). — Письмо (6 ілюстрацій). — Фізика горіжих. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дні малої слави і недолї. — Цїна ..... 15 цит.

Вічний співаник. — Цїна ..... 5 цит.

Вертеп. Спеціїна картинка для колядників, що ходять по хатах в часї Різдвяних Сьвят. — Цїна ..... 5 цит.

В неволї темноти. — Комедія з житя руско-американського народа в 3 актах. — Цїна ..... 25 цит.

Весела книжочка з 17 образками. — Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий. — Містить в собі богато сьмішних віршів, дотепів і оповідань. — Цїна ..... 35 цит.

Циганець. Народна комедія в 3. дїях зі співами і танцями. — Цїна 25 цит.

В старім і новім краю. — Образ з сучасного житя в 4-ох відслонах. Дуже весела штука для аматорських театрів. — При цїнї які книжки видають ся сьмішно оповідане „Сьвадьба". — Цїна ..... 25 цит.

Вовк і мудрий. Образ дїтський та на сцені. (З Лєнінченка). — Загреб Осадчий „Фортуни". — Дні малої слави і недолї. — Цїна ..... 20 цит.

Галка смерти. — Цїна ..... 5 цит.

Гостина сьв. Миколая, драматична гра для дїтий. — Цїна ..... 10 цит.

Гарнські анекдоти. (Гумор. оповідання). — Цїна ..... 10 цит.

Гносеофа. — Цїна ..... 30 цит.

Дещо про заліжки, рослини, камінє і скалы. — В сїй книжці находять ся около 200 цїкавих образків кірст. стаділ і рис з докладним описом, де ся кожуть. — Цїна ..... 30 цит.

Дещо про ораню і оре в Зауч. Держ. — Цїна ..... 10 цит.

Дорога до сьвідомости: Капітал і праця — Цїна ..... 10 цит.

Дорога до сьвідомости: Борба клас і ціх робітників організують ся. — Цїна ..... 10 цит.

Два брати, в байки Братів Ґрімм. — Цїна ..... 15 цит.

Еміґрант. — Дуже веселий образок з житя еміґрантів. — Цїна ..... 15 цит.

І. Жовтий. — Д. Оферна. Повість з сього житя. — Цїна ..... 10 цит.

Житє Ісуса Христа 8.25

Житє і творя Івана Франка. — Цїна 10 цит.

Житє, заробки, організації і т. п. в Зауч. Державах. — Дуже цїкава розправа про відносини праці і житя в Америці. — Цїна ..... 15 цит.

Журавлї. — Зміст: Журавлї (вірш). Лїдутини (оповідане). Новітні гайдамаки (вірш). Пісня про Канаду. Пайзе Бог, оповідане про судьбу молодого робітника-еміґранта. Звідки бере ся тепло. — Цїна ..... 15 цит.

Жіночий вопи, індійська балка. Недавні дяки, оповідане. — Цїна 15 цит.

Жінка і її значіне в суспільнім житю. — Сільський хірург (3 ілюстрації). Смерть отамана. — Дурень. — Дні малої слави і недолї. — Цїна 15 цит.

Лїнтеї Марса. — Цїна ..... 10 цит.

З него се називають в того люди являють. — Посоя Петрушин. — Медний адвокат. Збірка оповідань. — Цїна ..... 10 цит.

З рідних нив. — Зміст: Вся людська тяжа в хвилю прийде (вірш). Чесним дїйсно потреба. Не плоти рати, не нводи (вірш). Найбільший духовий скарб (Дьоте Айгісер). Михайло Петрик (Старицький, батько українського театру і визначний український поет. Як будуть їм мами? Анеся та трусьвіки (оповідане). Дещо дїйсного о природи і науки. Зі світа. — Цїна 15 цит.

За честрою. — 6 се найгарнїйше оповідане з козацької старини, сучасною письменника Андр. Чайковського, автора найдо на американській Руси. — Цїна ..... 35 цит.

Зуб за зуб (оповідане). — Бом (з кадр фортійського житя). Стульба сьвіта Вальа „Тропіні". — Цїна ..... 15 цит.

За волности України. — Цїна ..... 10 цит.

Іцко-Сеат, комедія в 1. дїї. — Цїна 10 цит.

Іван Дурак та инші оповідання. Цїна 25 цит.

Історія заложеня Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — Дитї, що сьміють ся з дїдної людини. Як Сьвіжа вода по дїчя водяні; що то було? (1 ілюстрація). — Бог на землї (Індійська казка). — Свати. Дні малої слави і недолї. — Цїна 15 цит.

Казки на цитрині. — Цїна ..... 10 цит.

Казки про людів. — Зміст: Як Іван ходив до Бога. Вандрівки Івана з жінками. Як Іван водив жидів на гребе, а відтак у ставі потопив. — Мудрий людоїд. Як Іван і жід Кажан водили жидів. Як жид Русина правував. — Цїна ..... 15 цит.

Книжочка рахункова. — Дуже практична книжочка до обчислюваня всяких рахунків; вона є пожиточна так для бизнесменів як і для робітників. З додатком деяких цїкавих відомостий. — Цїна ..... 30 цит.

Коротка історія Руси до вруйнованя Січи. Містить богато образків руських князїв і гетьманів. — Цїна .. 10 цит.

Конець „Титаніка", правдивий опис морської катастрофи. — Цїна ..40 цит.

Адреса:

„SVOBODA"
83 Grand Str., Jersey City, N. J

КНИЖОЧКИ ПЛАТНИЧІ

для Братств і Товариств до вписуваня місячних вкладок, можна дістати в друкарни „Свобода" по цїні 7 цит. штука.

ПОДАЮ ДО ВІДОМА УКРАЇНСЬКОГО ЗАГАЛУ, ЩО

1) Я є українським хрістіянським лїкарем, котрий говорить по українськи;
2) Я лїчу надужиле і хірурґічно-недуги як: слабости уший, носа, горла, очий, легких, серця, жолудка, нирок, кишки широкої, мочової слабости, гемороїди і сверблячі недуги мущин і женщин.
3) Я не є лїкарем з надужиле клїніки або інституту, ані я не хву себе вревором, ні лїкуючо робити бизнес через телефон (такий тупу може то побудь лїкувати в Америці) і він не дає лїкної вартости), але я всьдї на ся вже сьвідоцтва з многих шпиталїв, а-а а спеціяльно лїкарську опінїю і пораду.
4) Удїлюю щотно відповіди на всякі запити кождому, хто до мене зголосить ся або напише! 9—

Dr. JOHN SMITH, Jr., 304 E. 14th St., New York, N. Y.

Офісові години: від 9-ої до 1-ої в дня і від 6-ої до 8-ої вечер. В неділї: від 9-ої до 2-ої в дня.

DR. LORENZ

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

(з Одеси, Росія)

ОДИНОКИЙ СПЕЦІЯЛІСТ В ПІТСБУРГУ

МУЖЕСЬКИХ НЕДУГ

котрий говорить по українськи.

Години урядові:

Від 9-ої рано до 8-ої веч. В неділї: Від 9-ої рано до 5-ої пополудни. В неділї:
Від 10-ої рано до 2-ої пополудни.

644 PENN AVE.
PITTSBURGH, PA.

DR. RICHTER'S

Pain-Expeller

найуспішнїйший лїк проти РЕВМАТИЗМА, БОЛЇВ, ПАРАЛЇЖА СУСТАВІВ І МЯЗІВ.

Оригінальні пачки можуть тілько ваше як добре дане.

Не беріть пачки, які не мають на ней, торговельної марки якора.

Фляшочка ц. 25 і 50 центів в аптеках і дерґер від фірми.

F. Ad. Richter & Co.
74-80 Washington St.
NEW YORK, N. Y.

ПЕТРОВ ЯРЕМА

РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Виписуване вирчі на весїля, хрестини і всякі другі забави.

115 Ave. A, New York, N. Y.
Телефон: Orchard 2568.

Зверніть Увагу!

Спеціяльно в сїм місяци дамо нагоду кождому з Злучених Держав і Канади мати гарнїйший розмір з 25-ма місцями, вартости $50.00 лише за $17.50

15-ЛІТНА ГАРАНЦІЯ!

15-ЛІТНА ГАРАНЦІЯ.

Надішлїть $5.00 на задаток а відпоротком почтовим отримаєте чудово-говорячу машину разом з 20 місцями ціх прекрасних нагрувати собі в кажім смаку.

Жадайте нашого безплатного ілюстрованого цїнника граммофонів і других музичних інструментів. Нам вигодні отримуй щоденно, не виключаючи неділї, сьвіт від 9-ої години рано до 10-ої вечером. 43—

GREATER NEW YORK PHONOGRAPH CO.,
310 GRAND STREET,
D. 308 NEW YORK, N. Y.

ПОЗІР РОДИМЦІ!

Виробленка ГЕРДАНЦІ з коровиних лапів до годинника з гербом України. Цїна одного годинника без годинника 2 доляри, з вільковим гарантійним годинником 3 доляри. Можна також коровини у всяких кольорах, цїна 25 цит. за одну штуку. Адресуйте: RUSKI BAZAR, 168 E. 4th Street, New York, N. Y. 94—

НАУКА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

для мущин і женщин.

Практичний курс комерсиял і курс торговельний, 5 місяців в тижни, вечером, четвер і пятниця від 6. до 9.30. Учителя розділюють на клясы після їх знаня англійської мови. Іспитуєть кілька тижнів. Безплатні місячні торговельні свідоцтва. Платить ся $2.00 місячно. Школа основана 28-го серпня. Голосити ся або пишіть по докладні і описаня до головної наукової інституції.

Y. M. C. A.

105-115

1421 Arch St., Philadelphia, Pa.